

MESERIASUL AZ IPAROS DER GEWERBETREIBENDE

MUNKAADÓK LAPJA

„Tiszteld a tisztos ipart!”

Mica burghezie românească

Conferința d-lui Petre Alexandrescu Roman

În sala fundației Dalles, s'a ținut luni la ora 6 d. a. conferința d-lui Petre Alexandrescu-Roman secretarul general al ministrului muncii. D-sa a vorbit despre „Mica burghezie românească.”

A asistat un public numeros.

Conferința d-lui Petre Alexandrescu-Roman este a 77-a din ciclul organizat de asociația culturală Gândirea europeană, condusă de d-soara Elena Văcărescu.

Conferențiarul a început prin a sublinia, că o serie întreagă dintre spiritele cele mai de preț ale omenirii au eșit din sânul burgheziei. Dela început, deci d-Petre Alexandrescu-Roman a ținut să stabilească un adevăr și anume acela că burghezia este o clasă socială, în care spiritualitatea nu a lipsit niciodată.

BURGHEZIA, LA NOI

La noi, burghezia apare odată cu pacea de la Adrianopol. Adică în 1829. Prin pacea de la Adrianopol se înțeleg, că mărfurile străine să vină pe piețele românești. În acel moment o parte din răzeși se desprinde din clasa lor și se avântă în comerț.

În secolul al XVI-lea apar, la noi, corporațiile. Intervin, pe urmă însă o seamă de acte, care minează bunăstarea burgheziei. Astfel regulamentul organic, conferința de la Paris, etc. duc încetul cu încetul, la dispariția corporațiilor.

Actul de moarte al micii burghezii românești se semnează la 1875, când se încheie un tratat comercial între Principatele Unite și Austria. Expresia de „act de moarte” a fost dată — ține să releve conferențiarul — pe bună dreptate, de d. Virgil Madgearu.

Convenția cu Austria ruinând mica burghezie, a săpat și mai adânc prăpastia dintre această pătură și burghezia mare și mijlocie, împiedicând și mai mult procesul de infiltrație a elementelor dela țară în burghezia românească.

Este de remarcă că lumea noastră politică de la sfârșitul secolului XIX a încercat să ia imediat unele măsuri de salvagădare a clasei meșteșugărești.

S'a pornit însă dela o premiză greșită: reînvierea corporației, care nu mai putea reprezenta o realitate, dat fiind că această formă de organizare s'a născut în evul mediu și aparține acestei epoci.

STAREA MICII BURGHEZII ROMANEȘTI

După război — a continuat conferențiarul — începutul eforturilor pentru ridicarea micii burghezii au coincis cu întemeierea ministerului muncii. Crearea acestui departament a fost o necesitate vitală pentru meșteșugăria românească aflată până atunci într-o stare materială dintre cele mai precare. De pildă, în timp ce în Ardeal până și pompierii erau sindicalizați, adică strâns uniți în corporații, meseriașii români se aflau într-o stare profesională jalnică.

Ministerul Muncii a început deci, cu un întreg program de activitate.

Pentru a se româniza meseriile, ministerul a creat o serie impunătoare de cămine de ucenici, în care elementele începătoare ale micii burghezii capătă o educație și un sprijin material dintre cele mai serioase. S'au ridicat nenumărate școli de meserii care au dat până în

Milyen képesítés és milyen okiratok szükségesek az iparigazolvány kiváltásához

Hogyan válthatják ki a jövő kézműiparosai iparigazolványukat?

Irtá: Dr. KELE SANDOR ügyvéd, Arad

Az ipar tágkörű fogalom. Általában ipari foglalkozásnak tekintendő mindazon termelő munka, amely az őstermelés anyagának feldolgozásával foglalkozik. Ezen általános elvi elfogadott meghatározás szerint mindenki, aki ilyen foglalkozást űz, iparosnak minősül.

Az iparos fogalom jogilag az új ipartörvény rendelkezései alapján több csoportra osztható. Iparos általában az, aki az őstermelés anyagát valamilyen módon feldolgozza, míg

kézművesiparos, aki a feldolgozás üzemeire csak akkor jogosult, ha a szakmai kiképzésről szóló törvény rendelkezéseinek megfelelő képesítéssel bír.

Az iparos lehet nagyiparos, középiparos, kézműiparos és vándoriparos.

A különböző kategóriákra vonatkozóan az iparizációt különböző módon szabályozták törvényeink. Olyan kérdésekben, amelyekkel eddigi törvényeink nem foglalkoztak, az új kézműipari törvény közeljövőben kibocsátandó végrehajtási utasítása fog felvilágosítást szolgálni.

Az Ardeal-ban életben volt régi ipartörvény valamint az O királyságban érvényben volt mesterségek gyakorlásáról szóló törvények rendelkezései szerint az iparizáció, illetve az iparigazolvány kiállításának kérdése külön szempontok szerint nyert szabályozást. A kézműves ipar gyakorlásáról szóló új törvény rendelkezései új alapokon rendezik a kérdést. Az ardeal-i törvény a képesítés és engedélyezés rendszerén alapul. Ha valaki szakmai képzettségét igazolta, valamint azt, hogy 2 évig a szakmában dolgozott, ha nagykorú volt, — ipart űzhetett és engedélyét a városi hatóság, illetve vidéken a főszolgabírói hivatal, mint iparhatóság utján kapta meg.

Az okirályságbeli részekben mesterkönyv nélkül nem volt gyakorolható az ipar.

Meserkönyvet pedig csak az kaphatott, aki a volt ó-királyságbeli törvény rendelkezéseinek megfelelt.

Az új kézműipari törvény rendelkezései szerint a jövőben kézműiparosok igazolványt az illetékes munkakamara, vagyis ezen munkakamara kézműves osztálya állítja ki, ahol az ipart gyakorolói óhajló mester tartozik.

Ha tehát a jövőben valamely kézműiparos iparigazolványt óhajló váltani, úgy

először is arról kell tudomást szereznie, hogy a letelepedési hely, ahol ipart gyakorolni

óhajtja, melyik munkakamara kézműves csoportjához tartozik.

Ennek megállapítása után a kérelem az iparigazolvány kiadása iránt itt nyújtandó be. A kérelemre 8 lei okmány és 1 lei repülőbélyeg ragasztandó. A kérelem szövege a következő:

Gátrá

On. Camera de Muncă, Secția Meseriașilor
Arad.

Subsemnatul X. Y. locuitor din Arad, Piața Avram Iancu 10, doresc a continua meseria de pantofarie, Arad, Piața Avram Iancu 10. Având în vedere, că am pregătirea necesară de a continua meseria mea de pantofarie, Vă rog, să binevoiți a-mi elibera brevetul de meseria cerută.

Anezer: a) Cartea de meșter.

b) Permisivul sanitar.

c) Certificatul de naționalitate.

d) Chitanța despre plata sumei de 200 lei, care am plătit pt. Fondul de pregătire la Casa Cercuială de Asigurare din Arad.

e) Certificatul de moralitate eliberat din partea Parchetului din Arad, că sunt în posesiunea tuturor drepturilor mele civile.

f) Certificatul Tribunalului, Secția Comercială că fața de mine nu este în curs de procedură falimentară sau concordatară.

g) Extras din matricula căsătoritilor ca să pot angaja și ucenici.

Pe baza celor predate Vă rog, să binevoiți a-mi elibera brevetul de meseria cerută.

Cu stimă:

X. Y. pantofar Arad.

Piața Avram Iancu 10.

Ennek a magyar fordítása a következő:
Tek.

Munkakamara Kézműves Csoportja
Arad.

Alulírott X. Y. aradi lakos, Piața Avram Iancu 10. alatt cipész mesterséget óhajtok folytatni. Tekintettel arra, hogy erre a törvény által megkívánt képesítesem megvan, kérem részemre az iparigazolványt kiállítani.

Csatolom a) Mesterkönyvem.

b) Működési engedélyem.

c) Állampolgársági igazolványom.

d) 200 leies nyugtát, arról, hogy ezt az összeget befizettem a szakmai előkészítő alapra a kerületi munkásbiztosító pénztárnál.

momentul de față aproape 14.000 de absolvenți. Camerele de muncă întregesc opera de românizare a meseriilor, iar legea pentru pregătirea profesională (legea Nistor) a duce un aport hotărâtor în rezolvarea acestei probleme.

Pentru întărirea clasei meșteșugărești este nevoie — a spus d. Petre Alexandrescu-Roman — să se adopte sistemul cooperatist.

D. Petre Alexandrescu-Roman și-a încheiat interesanta d-sale conferință, amintind că actualul proiect de lege pentru înființarea institutului național de credit meșteșugăresc constituie aplicat, va aduce micii burghezii românești sprijinul material, pe care până acum nu l-a avut.

- e) Nagykörúsi bizonyítványom.
 f) Ügyességi bizonyítványt, hogy polgári jogaim birtokában vagyok.
 g) A törvényszék kereskedelmi osztályának bizonyítványát, hogy ellenem csőd vagy kényszer-egyeségi eljárás nincs folyamatban.
 h) Házasági kivonat, hogy tanoncokat alkalmazhassak.
 Kérem ezek alapján részemre az iparigazolványt kiállítani.

Tisztelettel:

X. Y. cipésmester, Arad,
 Piața Avram Iancu 10.

HOGYAN ÉS HOL SZEREZHETŐK BE A FENTI IRATOK?

Alkalmanként a becseréléskor mesterkönyv jár, az csatolja a kérvényhez a könyvet, akinek vizsga nélkül ilyen könyv jár, a lakóhelye szerint illetékes munkakamara kézműves csoportjától kéri.

Ilyen könyvet két féle módon kaphat a kérelmező és pedig

Okiratok és vizsga alapján, mint a törvény 114. szakasza előírja.

Könyveket kaphatnak oklevelek és végbizonyítványok alapján:

1.) Az állam által elismert címmel rendelkező mérnökök és építészek.

2.) Azon speciális iskolák végzett növendékei, akiket az ipartörvény 4 és 5 szakasza sorol fel.

Ezen okiratok és végbizonyítványok alapján a mesterkönyv kiadandó.

Vizsga alapján azon segéd kaphat mesterkönyvet, aki igazolja, hogy a tanoncoktól kívül legalább 3 évi gyakorlatot folytatott az iparágban.

Ennek alapján vizsgára jelentkeznek és ha letesz sikeresen a mestervizsgát, akkor mesterkönyvet kap.

A mesterkönyvek kiállítás díja 500 lei. Ezen összeget a kerületi illetékes társadalombiztosító pénztárnál kell lefizetni.

A mesterkönyv kiállításának kérvénybélyege 1 lei okmány, 1 lei repülőbélyeg és csatolandó ezenkívül 2 db. fénykép.

Az egészségügyi engedély (az ipartörvény szerinti működési engedély) a városi, illetve a megyei egészségügyi hivatalnál kérendő, aszerint, hogy a kérelmező iparos letelepedési helye városban vagy községben lesz?

A kérelem a következő:

Cătră On.

Autoritate Sanitară

Arad.

Subsemnatul X. Y. dom. in Arad, pantofer, imi deschid atelierul meu de pantoferie in Arad, Piața Avram Iancu No. 10. Parter, usa 5.

Având in vedere, că localul deschis corespunde dispozițiunilor legii sanitare, Vă rog, să binevoiți a-mi elibera permisiunea sanitară, constatând că localul corespunde cerințelor legii.

Cu stimă:

X. Y. pantofer Arad,

Piața Avram Iancu No. 10.

Ennek a magyar fordítása a következő:

Tekintetes

Egészségügyi Hatóság

Arad.

Alulírott X. Y. aradi lakos, cipész, Piața Avram Iancu 10. földszint, ajtó 5. szám alatt cipésműhelyt nyitottam. Tekintettel arra, hogy a helyiség megfelel az egészségügyi törvény rendelkezéseinek, kérem sziveskedjenek részemre az egészségügyi engedélyt kiadni, megállapítván, hogy a helyiség a törvény követelményeinek megfelelő.

Tisztelettel:

X. Y. cipész Arad,

Piața Avram Iancu 10.

A kérvényre 8 lei okmány és 1 lei repülőbélyeg ragasztandó.

Az engedély díja a helyiség méretét és a foglalkozási ágak megfelelően lesz megállapítva a kérelmező terhére.

A 200 leies nyugtát a szakmai előkészítő alapra a kerületi illetékes társadalombiztosító pénztárnál fizeti be a kérelmező. A formakészítések az illetékes hivatal a pénzügyes lefizetése ellenében elvéri és a nyugtát kiadja.

As erkölcsi bizonyítványt a kérelmező az

Mi történik azokkal a kisipari üzemekkel amelyek munkavezetőkkel dolgoznak

A munkakamarák uniójának legutóbbi ülésén szóba került az a helyzet, amelyben azok az iparrendelvényekkel rendelkezők vannak, akiknek üzemét munkavezetők irányítják, miután ők nem képesített iparosok. Az új ipartörvény nem rendelkezik elég világosan ezen engedélyek beszerzéséről, a munkakamarák uniója a jogügyi osztályának bevonásával fog ebben az ügyben dönteni. Elgondolásuk szerint senkit nem érhet e tekintetben sérelem.

Bőrszövetkezetet alakítanak az oradea-i cipésziparosok

A nyersanyag rendkívül drágulását okozó bőrexport betiltását követelik. — Kirohanások a kartelljek ellen

Az elmúlt héten óriási érdeklődés mellett tartotta meg ideai tisztújító közgyűlését a Cipésziparosok szindikátusa.

A gyűlésen, mely délelőtt 10 órakor kezdődött a Stăruința klubhelyiségében, több mint kétszáz cipésziparos jelen meg. A rendkívüli érdeklődés minden tekintetben jogosult. Köztudomású, hogy a kisiparosság, de különösen a cipésziparosság ország-szerte rendkívül súlyos helyzettel küzd.

A gyárpar és nagykereskedelmek alapjában veszélyeztetik a cipésziparosságot, akkor, mikor a lehetetlenül magas bőrárakkal, — ami napról-napra még jobban emelkedik — automata módon megfosztja a cipészeket rendes vevőköröszőlük től.

A mai 300 leles talpárak mellett, egy jobbminőségű férfi cipő kiállítása 1000 lei körül mozog, míg a gyári cipőket, jó minőségűen már 600 leiért lehet kapni.

Erthező tehát az az óriási elkeseredés, ami a lesegényedett cipésztársadalom körében uralkodik. Ardeal-ban

a bőrnagykereskedők a gyárosokkal karöltve kartellben vannak.

és így az iparos, még ha volna is pénze rá — nem tud gyárból vásárolni, mert ott nem szolgálják ki.

Oradea-n a helyzet még súlyosabb, mint más városokban, mert

itt a tevénytelt kartellon kívül még egy második, helyi kartell is működik.

ami azt jelenti, hogy Oradea-n a talp- és bőrárak

TALALÓS KÉRDÉS.

A héten egyik társaságban a következő kérdést adták fel:

— Mi a különbség a cipő, a harisnya és az udvarló között?

— Nos?

— A cipő bokáig megy, a harisnya térdig és az udvarlónak magának kell tudni, hogy meddig mehet.

VITATKOZÁS.

A latyakos pesti uccán két bankigazgató autója jött egymással szembe, a hóbuéktól nem tudták kikerülni egymást. Az egyik igazgató átkiáltott a másikhoz:

— Térjen ki.

— Térjen ki maga, — kiáltott vissza a másik — én már kitértem.

még fokozottabb mértékben drágábbak, mint bárhol az országban.

A szorongásig megtelt teremben Katona Sándor elnök nyitotta meg a gyűlést. Elsősorban a szindikátus évi működéséről számolt be, majd a katasztrófás anyagdrágulásról tartott alapos tájékoztatót. Kimondotta, hogy a vezetőség eddig mit végzett ezirányban.

Körleveleket küldtek ki az ország összes városában, kérdve: intézve a szindikátusokhoz az ottani árákat illetőleg.

A beérkező válaszokból akarják megállapítani, hogy országos jelenséggel állnak-e szemben, mert ez esetben országos akció beindítása szükséges.

Katona Sándor nagy lelkesedéssel fogadott bevétele után határozati javaslatot fogadtak el, melynek értelmében átiratot intéznek a helyi Kereskedelmi és Iparkamarához, intézve, hogy az továbbítsa az ország összes társaságainak.

A Kereskedelmi és Iparkamarához intézett kérelem azt tartalmazza, interveniáljon a Kamara az illetékes minisztériumnál, hogy

tiltsák be az ország nyersbőr- és készbőr átvitelét, miután a cipésziparosok ebben látják a morálképpen és elképesztően felfelé forduló drágulás egyik legfőbb okát.

Ezután az új vezetőség megválasztására került a sor. Egyhangú választás mellett a következő tisztikar alakult meg: Elnökök: Pop Albert, Katona Sándor. Alelnökök: Florica Moise, Kovács Elek. Pénztárosok: Kovács Sámuel, Nagy Gyula. Ellenőrök: Viltz Pál, Hágner Vencel. Jegyzők: Osváth Sándor, Geistler Joan és Pap András.

A közgyűlés legfontosabb határozata, hogy kimondották egy Oradea-n felállítandó bőrszövetkezet megalakulását,

mely szövetkezeti alapon az összes kisiparosok beszerzési forrása lesz. A szövetkezeti törvények értelmében 500 leiben állapították meg egy-egy részvény árát, miután azonban a lesegényedett és igen nagy nehézségekkel küzdő cipésziparosság nem nagyon tudná ezen összeget egyben lefizetni, így ötbizottság alakult annak végrehajtására, hogy a részvényjegyzéseket akár fizetési részletekben is elfogadják.

A szövetkezet megalakulásának terminusa 5 hónap. A szükséges pénzt a cipésziparosság ilyenformán lejenként fogja összeadni. — Az ötbizottság tagjai lettek: Illés Dániel, Osváth Sándor, Nagy Antal, Ohlmacher Pál és Tamás Lejos.

ragasztandó. A kérelmet a kereskedelmi osztály jegyzőjének kell átadni, akitől azt néhány napon belül készen átvetheti a kérelmező.

A fent említett nyomtatványok, bizonyítványok árában darabonként 1 leit számít a tőzsde.

A házassági anyakönyvi kivonat az az anyakönyvi hivatal állítja ki, ahol a kérelmező a házasságot kötötte és ennek díja körülbelül 40 leit tesz ki.

Azon iparosok, akik kézműipart űznek, de amint nem tekinthetők kézműiparosoknak, mert több mint 10 munkással vagy fizető nagyobb létszámú géppel dolgoznak, valamint azon iparosok, akiknek az ipara nem esik az új ipartörvény rendelkezése alá, a jövőben is az illetékes ipar- és kereskedelmi kamaráknál fogják iparigazolványukat kiállíthatni a rájuk vonatkozó törvényes rendelkezések beartásával.

Az új kényszeregyezési törvény intézkedései

A fővárosi lapok sokat foglalkoznak mostanában a készülő új kényszeregyezési törvénnyel, melyet a pénzügyminisztérium mellett működő bizottság készítet és állított össze. Az új törvény főbb rendelkezései a következők:

1. A kényszeregyezést kért kereskedőnek minimálisan 60 százalékot kell felajánlani.
 2. A kényszeregyezés lebonyolításának idejét 5 évről 2 évre szálították le.
 3. Ahhoz, hogy valaki kényszeregyezést kapasson, a hitelezők háromnegyedrésze hozzájárulását kell adja. (Eddig elég volt kétharmad többség.)
 4. Azt a kereskedőt, akinek visszautasították a kényszeregyezési kérését, úgy tekintik, mintha esődhe ment volna.
- E rendszabályokon kívül még rengeteg drákói szigorúságu pont nehezíti a kényszeregyezést, mely a jövőben nagynehezen fog csak menni.

VALÓOK.

Csiperke megjelenik az ügyvédnél és eladja, hogy válni akar a feleségétől.

— Helyes, — mondja az ügyvéd — és miért akar elválni a feleségétől?

— Mert horkol.

— Ugyan. Ez csak nem valóok?

— De igen, kérem, mert mindig másnál horkol.

A racionális erdőtermelés és — az árvíz.

A „Prezentul” írja:

Ha az amerikai kormány jobban ellenőrizte volna a Mississippi-zónában az erdőtermelést, nem szenvedne milliárdos kárt az árvíz sújtotta tömeg. Ha a romániai mezőgazdaság alaposabban lenne megszervezve, nem éheznenek Basarabiában. Ha a bucovina-i erdőket nem pusztították volna ki, a parasztok nem fázának. Különösen hangzik, mikor leírjuk: a bucovina-i parasztnak nincs fája. Milliók szenvednek a világon, mert anarchikus módon zsákmányolják a természet kincseit. Nem a természet lázad, de az anarchikus rend bosszulja meg magát, miután egyéni érdekeket szolgálva nem méltattak figyelemre az összesség érdekeit. Mint a részesség vagy más szenvedély, úgy bosszulja meg magát minden politikai, gazdasági, társadalmi tévelygés.

SOK HUHÓ SEMMIERT.

Döcög meglátogatja Pöcögöt, akinek egy héttel ezelőtt temették el hirtelen elhunyt feleségét és így szól hozzá:

— Te, Pöcög, a Köcsög azt híreszteli rólad, hogy megmérgezted a feleségedet.

— Aber — legyintett Pöcög, — ismered Köcsögöt, az minden kis smoncát felfúj.

Nem lehet részvényeseket kizárni a részvénytársasági közgyűlésből.

A semmitűszék egy perből kifolyólag kimondotta, hogy a részvényeseknek az a joga, hogy résztvehetnek a részvénytársasági közgyűlésen, kollektív jogot képez és így a részvényesek a közgyűlésről nem zárhatók ki és abban sem akadályozhatók meg, hogy felszólaljanak. Minden olyan intézkedés, mely ezen jognak gyakorlatát meggátolja, a közgyűlés határozatainak érvénytelenségét jelenti, tekintet nélkül a részvényesek szavazatainak számára.

Azt is megbüntetik, aki kontárokkal dolgoztat

A munkaügyi miniszter leiratot intézett a munkakamarákhoz s abban a kontármunkák szigorú üldözéséről intézkedik. A rendelet végrehajtásáról a munkakamara kisipari tagozata gondoskodik. A rendelet felszólítja a kamarát, hogy a kontármunkával szemben érvényben lévő törvényes intézkedések szigorú alkalmazásáról gondoskodjék. Elsősorban azoknak a névsorát állítja össze, akik iparengedély nélkül munkát vállalnak. A törvény rendelkezései szigorú büntetést mérnek ki nemcsak a kontármunkásokra, hanem azokra is, akik kontármunkásoknak megbízást adnak. Gondoskodni fognak arról, hogy ezután a megrendelőt is megbüntessék, ezenkívül az általa adott anyagokat is elkobozzák. Adott esetben 30 napig terjedő elzárás büntetés is alkalmazható. Az ellenőrzést a munkaügyi vezérfelügyelőség a munkakamara és rendőrség végzik. Az ellenőrzés már legközelebb megkezdik.

A törvényben biztosított előnyök nem érvényesíthetők, ha a kisiparos tőke hiányában nem tud vállalkozni

Az előnyök gyakorlati alkalmazása érdekében létesíti a kormány a kisipari hitelintézetet.

Csak szövetkezetekbe tömörült iparosoknak folyósít kölcsönt az új hitelintézet

A tervezett kisiparosok nemzeti hitelszövetkezetének törvényjavaslatával kapcsolatban nagy vita indult meg a sajtóban, amelynek során rendre hozzászólnak országunk e kérdés iránti érdeklődő gazdasági szakemberei és politikusai. A kisiparosság szempontjából, amely a nagy felkészültségű gyáripari versenyben, meg a beszerzések, kalkuláció és értékesítés nehézségeinek akadályversenyén mindinkább lemarad, a hitelnyújtás kérdésének rendezése olyan probléma, hogy érdekes lesz és hasznos is megismerni az ekörül folyó vita érdemi anyagát.

A törvényjavaslat ellenzőinek egyik szélső álláspontja: Ghiulea cluj-i egyetemi tanár véleménye képezi, aki a kisiparosok számára tervezett hitelintézet létesítését időelőttiinek tartja. Szerinte az iparosságot előbb hitelképessé kell tenni egészséges szakmabeli és gazdasági segítőakciók útján és azután nyulni a hitelnyújtás eszközeihez, különben adósságba kergetik a kisiparosokat és tönkreteszik. Őket mindenekeztől olyan helyzetbe kell segíteni, hogy mint vállalkozók megállhassák helyüket, akkor számukra a hitelnyújtás valóban segítséget jelent és nem terhet, amit nem tudnak elviselni. Ezt az álláspontot, amely a hitelt épp akkor tagadja meg, amikor leginkább szükséges, a kisiparosság nem oszthatja.

Alexandrescu-Roman munkaügyi államtitkár válaszol Ghiulea tanár ellenvetéseire és azzal védi a törvényjavaslatot, hogy már megindították a kisiparosság védelmére és gazdasági támogatására szükséges törvényes akciókat. Az 1936. évi úgynevezett Nistor-törvény az iparosok szakmabeli képzettségére vonatkozólag, módot ad egy szakképzett iparos társadalom kifejlesztésére, melynek alkalmát ad korszerű szakmai megszervezésére is.

Gazdaságilag az 50 százalékos vám és vasúti szállítási kedvezmény, az árlejtéseken való részvételnél nyújtott előnyök, adókedvezmények, ipari szövetkezetekbe szervezésük előnyös feltételei széleskörű protekcionista rendszer kedvezményezettjeivé teszik a kisiparosságot.

Azonban mindezek az előnyök és kedvezmények gyakorlatilag nem érvényesíthetők és csak papíron maradnak, mert a kisiparos tőke

hiányában nem tud vállalkozni nem tud termelni és nincs mit szállítani.

A tőkehiány fejlődésében is meggátolja, mert nincs módja gépeket, modernbb szerszámokat, felszereléseket beszerezni.

Azért van szükség a hitelintézet felállítására, hogy a hiányokon hitelnyújtással segítsen és az egész protekcionista rendszert ezzel reálisan munkába lehessen állítani. A kisiparosok részére nyújtandó hitel biztosítékairól is gondoskodtak azzal, hogy

szövetkezetekbe tömörült iparosoknak, mint szövetkezeti tagoknak nyújt hitelt az intézet, amiért a szövetkezet a felelős.

Igy a kisiparosok részére nyújtandó hitelek nem lesznek adósságcsinálásra csábító alkalmak és olyan terhet sem jelentenek majd, amit a kisiparos nem tudna viselni, illetve ne tudná ilyen természeti adósságát rendezni.

E két szélső, támadó és védő álláspont között Mladenatz professzor véleménye mutat rá a közép-utra és óvatosságra int a tervezett hitelintézet alapításánál. Utal arra a tényre, hogy volt már hasonló célú kezdeményezés az 1909. évi Orleanu-törvény alapján kisiparosok részére felállítandó városi népbankok felállítása érdekében, ez azonban eredményre nem vezetett, úgy, hogy az 1919. évben hozott városi szövetkezetekre vonatkozó törvényrendelettel ezek a népbankok nyílt szövetkezetekké alakítottak. Ami a kisipari hitelszövetkezetek jövőd munkáját illeti, vesztélyt lát a törvény azon rendelkezésében, hogy a szövetkezetek tartoznak alkalmazkodni a Nemzeti Hitelintézet előírásaihoz és szabályaihoz, mégpedig nemcsak a nyújtott hitelek felhasználás tekintetében, hanem a szövetkezetek mindennemű ügylete vitelénél. Ezzel megbontanak az egységes szövetkezeti rendszert, e külön és sajátos célok folytán megnehezítenék, vagy épen meggátolnák az egységes, ható szövetkezeti szellem kialakulását is, mert e törvénnyel egy tekintélyes szövetkezeti szervezetet kiemelnének az általános szövetkezeti rendszerből és egy egészen más központi intézet parancs-szabályai alá helyeznék.

Megkapják a mester-, illetve munkakönyvet, akik 1918 december 1-én az ország területén voltak és nem optáltak más állampolgárságot

A munkaügyi minisztérium nagy horderejű rendeletet adott ki, amely tiszta képet teremt a mester-, illetve a munkakönyvek kiállítására vonatkozólag. A minisztérium rendelete szerint mindazok az iparosok és munkások, akik román állampolgárok, szabályszerű módon kitöltötték az inasévüket és tanonciskola végzettség alapján fel lettek szabadítva, a szakképesítő bizottságtól

soron kívül fogják megkapni munka-, illetve mesterkönyveiket, anélkül, hogy vizsgát kelljen tenniük.

A munkaügyi minisztériumnak fenti rendelete úgy az iparosság, mint az érdekelt munkásság körében nagy megnyugvást és meglepődést keltett. Arra való tekintettel azonban, hogy a minisztériumnak ez a rendelkezése figyelmen kívül hagyta azokat a román állampolgárokat, akik valamilyen okból az 1924-es összeírás alkalmából kimaradtak az állampolgárok listájából és így bár jogszerint román állampolgároknak tekintendők, de az erről szóló okmány birtokába még nem juthattak, felkerestük Clonda la kérünk felvilágosításokat, hiszen az iparosság és

a munkásság között sok ezer olyan van, akit ez a Alexandru oradea-i munkaügyi felügyelő, hogy tőkérdés egzisztenciájában érint és érdekel.

A munkaügyi felügyelő ezzel kapcsolatosan a következő nyilatkozatot tette:

— A békeszerződés alapján mindazok, akik 1918 december 1-én itt tartózkodtak az ország területén és időközben nem optáltak valamilyen más idegen állampolgárságot, leszolgálták a szabályszerű katonai évüket és kérték a román állampolgárok listájára való felvételüket, ez azonban rajtuk kívülálló okokból nem történt meg,

ugyanolyan elbírálás alá esnek, mint akiket felvettek még annakidején a román állampolgárok listájába.

Ezek tehát, ugyanúgy megkaphatják a mester-, illetve munkakönyveiket, mint a rendes román állampolgárok.

Kijelentette ezután még a munkaügyi felügyelő, hogy külföldi állampolgárok a minisztérium további rendelkezéséig semmi körülmények között sem kaphatnak mester-, illetve munkakönyvet és ennek kiállítása az ő részükre egyelőre sajnálat.

Jogesetek a kisipar köréből

A bejelentett munkaadó köteles megfizetni a társadalombiztosító 1.20 százalékos baleset illetékét.

Egy munkát kiadó vállalatot, amelynek részére garfeszterelési munkát végeztek el, megterheltek az 1.20 százalékos baleset póttartalékkal. A feladatlást, illetve felelősséget úgy az alsófoku ítélkező bizottság, mint a központi felelősségi bizottság elutasította. Az illeték kirovása ellen az érdekelte ipari vállalat felülvizsgálattal élt és előadta, hogy helytelenül alkalmazták vele szemben a törvény vonatkozó 1. és 110. szakaszait, valamint a végrehajtási utasítás 88. és 102. szakaszait.

Az illetékekkel megterhelt vállalat a szobanforgó munkát kiadta Tueni Gh. és Kovács István vállalkozóknak, akik alkalmazottaikat be is jelentették, tehát a biztosító pénztár tisztában volt azzal, hogy voltaképpen ki a munkaadó. Ennek megfelelően, minden a nevezett két vállalkozó saját számlájára vállalta el a szobanforgó munka elvégzését, a baleset pótdíj fizetésére is csak ők kötelezhetők. A munkát kiadó vállalatot a betegsegélyző tehát helytelenül róta meg az illeték megfizetésével, mert a munkát kiadó vállalat nem tekinthető a munkaadónak.

A legfelsőbb semmitőlsekk elfogadta a fenti érvelést, megsemmisítette az illetéket kirovó határozata és a központi felelősségi bizottságot új határozathozatalra utasította.

Egészségügyi szabályok olyan vállalatok részére, amelyek ólmot és ólomvegyületeket használnak.

Azok a vállalatok, amelyek ólmot, annak vegyületeit használják, az általános ipari egészségügyi szabályokon kívül még különleges rendelkezéseket is kötelesek betartani.

A szabályzat rendelkezései alá a következő vállalatok tartoznak:

1. Accumulátor gyárak és azok a műhelyek, amelyek accumulátor javításával foglalkoznak.
2. Ólomserét gyárak.
3. Azok a vállalatok, amelyek csipkék simításával, szőrme- és bőrfeldolgozással foglalkoznak.
4. Ólomfestékek gyártásával foglalkozó vállalatok.
5. Ólompor gyártásával foglalkozó gyárak.
6. Tükör fényesítésével foglalkozó vállalatok.
7. Mindazon gyárak, amelyek bármilyen ólomércel dolgoznak.
8. Azok a gyárak, amelyek zománcozott edények, tálakot, tálakot és más zománcozott árucikkek készítésével foglalkoznak.
9. Nyomdák és rokonvállalatok.
10. Ólomcsövek öntésével foglalkozó vállalatok.
11. Butor, kocsik és vagonfestődék.
12. Minden vállalat, amely az ólmot és vegyületeit használja.

A fenti vállalatok 18 éven aluli férfimunkást, nőmunkást és gyermeket nem alkalmazhatnak.

Kivételesen festészethez (11. pont) tanuló felvehető, de csak a munkaügyi felügyelőség engedélyével és ha a betegsegélyző pénztár orvosának véleménye szerint a tanuló fizikailag eléggé fejlett.

A szobanforgó vállalatok tulajdonosai:

- a) Kötelesek olyan munkaruhát rendelkezésre bocsátani, amely a nyakat, kezét és lábakat védi.
- b) Keztyűket, cipőt vagy csizmát, amibe a munka elvégezhető.
- c) Ruhaszekrényt, padokkal, ahol a munkához való átváltás elvégezhető.
- d) Mosdók meleg és hideg vízzel ellátva, szappannal, törülközővel, körömkefe és fogkefével minden munkás részére.
- e) Tus, hideg és meleg vízzel, fürdő, amely legalább egyszer hetenként rendelkezésre kell, hogy álljon.
- f) Azokat a munkatermeket, ahol az ólommal dolgoznak, különleges szellőztető rendszerrel kell felszerelni.

A fenti dolgok ingyen bocsátandók a munkások rendelkezésére és azok rendbetartásáért a tulajdosoknak kell valakit kijelölni.

A vállalat a munkások étkeztetésére, a vállalat

Oradea iparossága kéri, hogy a jövőben a munkakamara vehessen fel kihágási jegyzőkönyveket a kontárok ellen

A kamara iparos tagozatának vagyonát képezik a volt ipartestületi vagyonok
Április 1-től Oradea-n is munkabíróság működik

Moga Matei, az oradea-i munkakamara elnöke február 20-án összehívta a kamara közgyűlését. A kamarai elnök erre az alkalomra előkészítette beszámolóját az elmúlt esztendőről, illetve az elmúlt esztendő májusától, a munkakamara alapításától a múlt év végéig. A kimutatásból a következő részleteket közöljük:

A kamarának az ipartörvény olyan szűk határait szabott, hogy azokat joggal lehetett volna nevezni közönséges iktató hivatalnak, amelynek semminemű felügyeleti vagy felülvizsgálati joga nem volt. Még Oradea-n meglehetősen szerencsés volt a helyzet, Clonda inspek. or. ur jóvoltából, de kielégítőnek még a legnagyobb merészséggel sem nevezhetnők. Ezért a kamara vezetősége indítványozta, hogy

miniszteri meghatalmazás alapján a felülvizsgálati jogát a kontárokkal szemben, ruházatként a munkakamarákra, amelyek kihágási jegyzőkönyveket is felvonnának.

A jelentés további része az inasoknak nyári táborba való beosztásával foglalkozik. Ez a Munkásbiztosító Pénztár orvosai irányítása mellett a kamarák terhére történik. A szak- és tájékoztató előadásokat kizárólag a minisztérium végzi, amelynek erre a célra rendel. alapja is van. — (Szakképző alap).

Különösen kiemeli a beszámoló az inasiskola tarthatatlan állapotát, amely miatt — mivel nincs hely —

több, mint 200 tanuló nem látogathatja a szakelőadásokat.

A választás kérdésében is nagy hiba történt akkor, amikor a törvény előírja, hogy

a vidéki választók is csak a kamarák székelyén szavazhatnak, de hogyan vasúti jegyet nem kapnak.

Az ipartörvényhez a következő megjegyzéseket fűzi a beszámoló:

A tanoncseszerződés nagy anyagi áldozatokat követelnek a szülőkől.

Az oradea-i munkakamara kérte a minisztériumra.

ADAGONKENT.

Mandulától azt kérdezi valaki:
— Ha egy beteg felett konziliumot tartanak az orvosok, miért éppen latinul beszélnek?
Erre Mandula, aki mindig gyűlölte az orvosokat, így felel:
— Azért beszélnek latinul, hogy a beteg hozzácsokjon a holt nyelvekhez.

DIE MASCHINE.

— Ich habe eine Maschine erfunden, die die Wetterrisse beenden kann!
— So?
— Jawohl! Sie leistet die Arbeit von zwei Männern, benötigt jedoch hundert zur Bedienung.

JÓTANÁCS.

Az előkelő nagyiparoshoz beállt egy süllő; külsője ur és így szól:
— Alfréd, úgy emlékszem rá, mintha ma lett volna: te voltál a legkedvesebb barátom.
— Ugy emlékszel? — kérdi a gyáros.
— Igen.
— Na, itt van erős tej és felested el.

számlájára naponta fél liter főtt, vagy pasztörizált tejet köteles rendelkezésre bocsátani, amit a munkások kötelesek a munkába való lépéskor elfogyasztani. Külön étkezési terméket kell kijelölni az ételek őrésére és felmelegítésére. Az ételket be kell fedni és szekrénybe zárni.

Az oradea-i munkakamara évi jelentése

mot, hogy engedje meg azoknak az inasoknak, illetve munkaadóknak díjmentes tanoncseszerződését, amelyek még 2—3 évvel ezelőt: nem voltak beiktatva a munkakamaráknál, hanem csak falun a községházán. Az előterjesztésre felelet nem érkezett a minisztériumból.

Hasonlóképp kérte a tranzitorezzim elismerését, vagyis

azon tanulóknak a jogát, akik szüleiknél tanul-ták mesterségüket.

A minősítő vizsgabizottságokat csak részben nevezték ki, a kinevezések további része késik. A bizottságok keményen küzdenek a kezdet nehézségeivel, különösen azért, mert a vizsgákról nem szólnak elég világosan a rendelkezések.

Az 1884-iki ipartörvény megállapítja, hogy egy műhely vezetéséhez elegendő egy munka-, vagy művezető is, a tulajdonosnak magának nem kell képzett iparosnak lennie. Az új törvény megfosztja ettől a lehetőségtől az ipari műhelytulajdonosokat és kötelezi őket, hogy mesterkönyvvvel rendelkezzenek. Az érdekeltek valószínűleg a bírósághoz fordulnak helyzetük tisztázása végett.

Az elmúlt 1936-os évben összesen 23,934 kérvényt adtak be és 3847 irat ment ki az oradea-i munkakamarától.

A kamara az ipari mozgalmak megerősítése végett, szubvenciókban és pénzületi segélyekben összesen 100.500 lejt költött.

A szegény munkásoknak és azok hozzátartozóinak a kamara 112.640 lejt utalt ki. Karácsonykor számottevő segélyben részesültek a Dorna-Tárusi bányások is.

Karácsony előtt Satumare és Salaj megye munkakamarai fiókjai is segélyeket osztottak ki.

Az Iparos-menhelyen 12 öreg, elaggott iparost ápolnak.

A kamara a testnevelésre és sportra is nagy súlyt fektetett az elmúlt évben. Az oradea-i munkakamara segélyeknek 29 ezer lejt szubvenciót szavaztak meg.

A kamara vezetőségi tagjai, tisztviselői több előadást tartottak a munkások és iparosok számára.

1936. év folyamán több bérkonfliktus volt, amelyek megegyezéssel végződtek.

A munkakamara átvette a következő ipartestületeket: Oradea, Tinca, Marghita, Săcueni, Diosig, Beius, Satumare, Baia-Mare, Seini, Zalău, Carei, Simleul-Silvaniei. Visszautasították az átvételt Salonta-n, Cehul-Silvaniei-n, Valea lui Mihai-on.

Az összes átvett ipartestületek értéke 6.137.287 lejt. Passzívra 2.038.334 lejt. Az oradea-i ipartestületnél egymagában 2 millió lejt körül van az adósság és a hitelezőkkel eddig nem sikerült megegyezésre jutni.

Sokat foglalkoztak a munkakamarák az iparos szekció vagyonának külön kezelése kérdésével. Ezt a kérdést valószínűleg úgy fogják megoldani, hogy

a volt ipartestületi vagyonok, az iparos szekció tulajdonát képezik, de a költségeket a kamara általános költségvetéséből fedezi.

A munkakamara ismételt közbenjárására a minisztérium elhatározta, hogy

április 1-től munkabíróságot létesítenek Oradea-n.

A munkahelyiségben tilos enni, vagy dohányozni. Csak víz, kávé, limonádé fogyasztható mézsfoszfáttal vegyítve. Állandó orvosi felügyelet szükséges.

A szobanforgó vállalatokra vonatkozó rendelkezéseket feltűnő módon a falon ki kell függeszteni. Kösz: KELE SANDOR dr.

A nemzeti munkavédelmi törvény alapján elbocsátott alkalmazottaknak joguk van a teljes felmondási időre

Érdekes elvi döntést hozott az oradeai munkakamara mellett működő munkabírószék. Az itélőket Rum József ügyében hozták, aki a sudri állami erdészeti főgépésze volt. Rumot a nemzeti munkavédelmi törvény alapján bocsátották el állásából, minden felmondási idő nélkül.

Az elbocsátott főgépész a munkakamarához fordult, amely beidézte az állami erdészeti képviselőjét, Niculescu Constantint mérnököt. A mérnök a nemzeti munkavédelmi törvény paragrafusaiival igyekezett indokolni a főgépész felmondás nélküli elbocsátását. A munkabírószék megállapította, hogy

Rumnak három havi felmondási és husz napi szabadság jár és ennek fejében köteles az állami erdészeti kifizetést a háromhavi fizetését felmondási idő fejében, ezenkívül pedig husznapi fizetést a nyári szabadság idejére.

HITVESI GYÖNGÉDSÉG.

— Fánikám, én azt hiszem, meg fogok halni.
— Csak ne bocsátkozz jóslatokba, Ödön! Találgat egy gyémántgyűrűt ígértél nekem, abból sem lettem semmi.

Katasztrófális fémhiány Németországban

Németországban a nyersanyagválság egyre katasztrófálisabb méreteket ölt.

A prágai Venkov, amely mindig tárgyilagosságra törekedett Németországgal szemben, mai számában a következőket írja a német nyersanyagválságról: A legutóbbi hetekben a német nyersanyag ellátása válságba jutott. Elsősorban rezet nem lehet kapni Németországban. Eleinte a rézhányt alumínium felhasználásával akarták pótolni, de kiderült, hogy nem áll rendelkezésre elegendő mennyiségű fém a kemény alumínium előállításához.

Számos német municiógyárban alumíniumkeverékből állítják elő a municiót, kiderült azonban, hogy az ilyen munició minőségben nem felel meg a követelményeknek.

és különösen gépfegyvereknél használhatatlan. Időközben már az alumíniumban is hiány mutatkozott és fölvetődött a kérdés, hogy egyáltalában érdemes-e a fémtermelést alumíniumra átváltítani. A fémekben mutatkozó hiány abból a tényből is kiderül, hogy

a német gazdasági miniszter megtiltotta az új löveggyárak létesítését és a régi löveggyárak kénytelenek termelésüket a régi keretek között megtartani.

Az írógépgyárak a nyersanyaghiány következtében már alig tudják a megrendeléseket végrehajtani. A szállítási határidőket nyolc hétről három hónapra hosszabbították meg. Nagy hiány mutatkozik építési anyagokban is és a hatalmas építkezések, amelyek ebben az évben végre fognak hajteni, kizárják a magánépítkezések lehetőségét. Számos nagy vállalat éppen ezért kénytelen volt lemondani nagyobb építkezési terveinek végrehajtásáról.

A vasérctermelés Németországban kénytelen visszafejleszkedik.

1936. harmadik évtizedéig állandóan emelkedett a vasérc kitermelése Németországban, még pedig az 1932. évi 515.000 tonnányi havi átlagról 1936. októberében 1.868.000 tonnára. Azóta megkezdődött a vasérc kitermelés visszafejlődése és a kitermelés havi átlaga másfélmillió tonnára csökkent.

SZERÉNY EMBER.

— Főnök ur, kérek egy nap szabadságot.
— Minek az magának?
— Holnap lesz az esküvőm és szeretnék jelen lenni.

JOBB FELNI, MINT MEGIJEDNI.

— Miért keringett tegnap délután az autód folyton a közhírház körül?
— Hát tudod... Tegnap vezetett először a feleségem.

Zárórán túl szeszestitált csak a szesz-monopol vezérigazgatóságának külön engedélyével lehet kiszolgáltatni

A pénzügyigazgatóságok szeszügyosztályaira egy bizonyára általános feltűnést keltő rendelet érkezett a szesz-monopol vezérigazgatójától. A rendelet hivatkozva a szesz-törvény egyik szakaszára, felhívja a szeszügyosztály vezetőjét, hogy

vendéglők, kávéházak, bárók szeszest italt a zárórán túl csak abban az esetben szolgáltathatnak ki, ha ehhez megvan a monopol vezérigazgatóságának speciális engedélye is.

Eddig ugyanis az volt a helyzet, hogy azok a bártulajdonosok, akik egy óra utánra kívánták megfelelő illeték ellenében a zárórámeghosszabbítást, szabadon szolgáltathattak ki bármilyen szeszest italt. A szesz-monopol vezérigazgatóság leirata szerint a záróra meghosszabbításról szóló engedély csupán ar-

ra alkalmas és ahhoz elegendő, hogy ételeket szolgáltatjanak fel.

Ahhoz azonban, hogy italt kiszolgáltassanak, speciális engedélyre is van szükség.

A fenti rendelkezés a klubokra is vonatkozik úgy, hogy azoknak is kötelességük beszerezni ezt a speciális engedélyt, amelyet a szeszmonopol vezérigazgatósága állít ki hat hónapra, illetve egy évre.

A pénzügyigazgatóságok felhívják az összes vendéglőseket, kávézókat, korcsmárokat, bártulajdonosokat és klubokat, hogy a speciális italmérési engedélyek beszerzése céljából jelentkezzenek a hivatalban és adják be sürgősen a kérvényüket, mert akik nem szerzik be a különleges engedélyt, azok a zárórán túli, meghosszabbított időben nem szolgáltathatnak fel semmilyen szeszest italt.

Új terheket hoz a repülőbélyegtvörvény módosítása

A repülőalap igazgatósága új alapokra akarja helyezni a repülőbélyegilleték alkalmazásának ellenőrzését. Az eddigi tapasztalatok szerint az ellenőrző személyzet egyrészt kimerül, a fontosabb központokban viszont megaporitják az ellenőrző közegek számát. A nagybankok, kereskedelmi és iparvállalatok ellenőrzésére külön kiképzett szakembélyzetet fognak beállítani. Az ellenőrzés fokozásával a bevételek pontos és gyors behajtását célozza a repülőalap vezetősége, amely ugyanakkor ezen cél érdekében módosítani akarja a repülőbélyegilleték bevezetéséről szóló törvényt is.

Hír szerint a törvény módosításával fel akarják emelni azokat az illetékeket, melyekről bebizonyosodott, hogy a törvénysszöveg hibájából nem biztosítják a várt eredményt. Így például az okmánybélyegtvörvény mindenféle nyugtára progresszív bélyegkötelezettséget ír elő, tekintet nélkül

arra, hogy ki adja ki a nyugtát, viszont a repülőbélyegtvörvény csak a kereskedelmi jellegű nyugtákra teszi kötelezővé a repülőilleték lerovását proporcionálisan, vagyis a nem kereskedelmi jellegű nyugtákra eddig csak 2 leles repülőbélyegyet kellett ragasztani, az összeg nagyságára való tekintet nélkül. Ezt a különbséget meg fogja szüntetni a repülőalap létesítéséről szóló törvény tervezett módosítása. Ezzel egyidejűleg a bélyegkötelezettségi skálát, illetve illeték-kvótát is módosítani akarják, a bélyegköteles okmány fontossága szerint, míg jelenleg minden ilyen jogi okmányra egy ezrelék a repülőilleték.

Ezzel kapcsolatban illetékes helyen megcáfolták azt a hírt, mintha a repülőalap el akarná engedni a kihágásokért kirott bírságokat. Ilyenirányu általános rendelkezésről nem lehet szó és a kirott bírságokat be fogják mindenkin hajtani.

Az iparágak háromnegyed része a földmívelésügyi miniszterium ellenőrzése alá kerül

Tiltakozás a törvénytervezet sérelmes szakasza ellen. — Bizottságok állapítják meg az ipari nyersanyagok árát.

Még el sem tűntek azok a hullámok, amelyeket a banktörvénynek az a szakasza váltott ki, amely jogot ad a Banca Nationala-nak az összes bankok ellenőrzésére, máris újabb vihar támadt gazdasági körökben egy törvénytervezet miatt, amely a szennatison keresztülment és jelenleg a képviselőház előtt fekszik.

Ez a törvénytervezet szabályozni akarja mindazon iparokat, amelyek nyersanyagként mezőgazdaságot vagy állati termékeket használnak fel.

Ha ebből a tervezetből törvény lesz, az országban létező iparok háromnegyed része a földmívelésügyi miniszterium ellenőrzése alá kerül.

Ugyanis ilyen nyersanyagokat használ a malomipar, a növényi olajipar, textil, cukor, glücoza, szesz, konzerv és sok más hasonló ipar. Gazdasági körök azt hangosztatják, hogy ez a törvénytervezet lehetetlenné teszi az egész ország iparát, miután egyetlen törvényszakasszal nem lehet iparunkat szabályozni.

A kifogásolt törvénysszakasz többek között emeket mondja: azon célból, hogy szabályozzák a mezőgazdasági nyersanyagtermelők és a velük kapcsolatban lévő iparok viszonyát, a földmívelésügyi miniszterium, valamint az ipar- és kereskedelmi miniszterium ezen törvény alapján bizottságokat létesítenek, amelyekben egyenlő számban fognak résztvenni a termelők és gyárosok képviselői. A termelők

képviselőit a földmívelésügyi miniszter nevezi ki, viszont az ipar képviselőit az ipar- és kereskedelmiügyi miniszter fogja kinevezni a szakmai szervezetek jelölései alapján. Ezek a bizottságok megállapítják, ellenőrzik és likvidálják azon évi meg egyezéseket, amelyeknek alapján típus szerződéseket készítenek a termelők és gyárosok között. Megállapítják a nyersanyagok termelési feltételeit, a nyersanyagtermények átadását és árát, viszonyítva az ebből készült és forgalomba hozott áruk árával. Ezenkívül ezeknek a bizottságoknak a feladata összhangba hozni a termelők és gyárosok érdekeit. A bizottságok által készített megállapodások a földmívelésügyi miniszter elé terjesztendők jóváhagyás végett. Abban az esetben, ha nem sikerült valamilyen ügyben meg egyezésre jutni, vagy nem tartják be a bizottságok utasításait, akkor súlyos szankciók következnek, amelyek szerint el lehet tiltani a gyárakat bizonyos időre az általuk gyártott iparcikkak előállításától, millió bírságot lehet kivetni rájuk, a termelőkre pedig hektáronként 100—2000 lejig pénzbüntetést lehet kivetni az általuk megművelt terület után. Sőt visszaesés esetén az ipar- és kereskedelmi miniszterium köteles volna visszavonni a bizottságok határozatát nem respektáló gyár működési engedélyét.

Ezzel a törvénytervezettel úgy a termelők, mint a gyárak elégedetlenkedik és erőlyes akcióra készülnek, hogy a tervezetből törvény ne legyen.

„A világgazdasági válság 1932-ben érte el a mélypontot és azóta javulás észlelhető” — állapítja meg a Népszövetség múlt évi jelentése

Emelkedett az ipari termelés. — Világszerte a kompenzációs alapon
a külkereskedelmi forgalom. — Megszűnt a nemzetközi piacok jelentő-
sége az árak alakulására.

A Népszövetség pénzügyi és gazdasági bizottságához a világ minden részéből érkeznek jelentések és tanulmányok a gazdasági életben előforduló összes fontosabb mozzanatokról és ezek alapján módjában van megbízható képet adni a világgazdasági helyzetről. A legutóbb megjelent e tárgyú kiadvány szerint (Revue de la situation économique mondiale 1935/36. Genève. 1936) az 1935/36. évi időszak a fellendülés jegyében folyt le.

1929-től kezdve mind a mezőgazdaság, mind az ipar helyzete folyamatosan rosszabbodott és 1932-ben érte el a mély pontot, 1935-ben a javulás jelei mutatkoznak, 1936 elején pedig a termelés mennyisége és az árak is az egész vonalon emelkedtek.

A gazdasági helyzet javulásának egyik fő oka az általános fegyverkezés volt, amely növelte a nyersanyagok iránti keresletet és a hadifelszerelések gyártásával foglalkozó ipart munkával látta el. Ez kétségtelenül nem örömdetes jelenség, de a világgazdasági helyzet megítélésénél nem lehet figyelmen kívül hagyni. Az egyes országok, ezek között elsősorban Franciaország nagy összegeket fordítottak hadseregük fejlesztésére és fenntartására és ez az egész világon élnékiően hatott az iparra, különösen a nehéz iparra. A következő számok némi felvilágosítást nyújtanak az 1935/36-ban hadi-célokra fordított összegekről: Franciaország 10.623 frank. Anglia 109 millió font. Olaszország 4417 millió lira. Belgium 1120 millió frank. Csehszlovákia 1610 millió cseh korona. Németország (1934/35-ben) 894 millió márka, Magyarország 93 millió pengő.

Egy további oka volt a fellendülésnek, hogy az egyes gazdasági és politikai érdektű országok szorosabb gazdasági kapcsolatokat létesítettek egymással.

Igy Anglia és a dominiumok, Franciaország és gyarmatai, a latin amerikai országok egymásközt, Németország is összeköttetéseket keresett és talált a Duna völgyében és azontul, valamint a délamerikai államokkal.

Növelte a mezőgazdasági lakosság vásárlóképességét és ezzel a fogyasztást és az árakat, hogy a legtöbb országban a gazdasági válságok védelemben részesültek és sok helyen megőrtént a gazdasági rendszere állami közbenjárással és segítséggel.

Nagy szerepet játszott a konjunktúra fellendülésében, hogy a mezőgazdasági országok fejlesztették iparukat, nehogy kénytelenek legyenek külföldről beszerezni az iparcikkeket és ezzel megterhelni az ország fizetési mérlegét. Az iparfejlesztés több nyersanyag feldolgozását tette lehetővé és így nagy részben hozzájárult a kedvező konjunktúra kialakulásához.

A Dunavölgy helyzetének javítása szempontjából jelentős esemény volt, hogy Németország a mezőgazdasági terményekre nagyobb mértékben volt vevő, mint előbb.

A külforgalomban uralkodó kompenzációs eljárások szerint ugyanis mezőgazdasági terményeket vett át ezek helyett iparcikkeket szállított. Az érdekelt országok közé tartozik Ausztria, Bulgária, Görögország, Románia, Jugoszlávia, Lengyelország és Magyarország.

Az élelmiszertermelés mennyisége az egész világon növekedett.

Indexszámokban kifejezve, ha az 1925—29. évek átlagát 100-nak vesszük, a termelés mennyisége 1932-ben 107, 1933-ban 109, 1934-ben 109 és 1935-ben 106.

A mezőgazdasági önállóságra való törekvésben az ipari országok tovább haladtak. A búzatermelés indexszáma az 1925—29 évek átlagát 100-nak véve az 1931—35 évek átlagában Németországban 148, Ausztriában 116, Görögországban 179, Olaszországban 117, Németalföldön 238, Törökországban 133.

1929 óta az európai országokban a búzatermelés átlagában 25%-kal emelkedett. Ugyanezeket az

időszakokat szembeállítva a burgonyatermelésnél Bulgária indexszáma 200, Görögországé 225, Törökországé 186.

Az ipari termelés az egész világon emelkedett. Magyarországon az emelkedés 1935-ről 1936-ra 20 százalékos, az Egyesült Államokban és Ausztriában 16%, Németországban 12%.

Az iparcikkek ára egyes országokban nem emelkedett olyan mértékben, mint a mezőgazdasági terményeké.

tudniillik ott, ahol külön védelmi intézkedések történtek az utóbbiak árszínvonalának emelésére, illetve fenntartására. Nagyobb volt továbbra az ár-emelkedés a háztelkek iparcikkeinél, mint a többiekénél (10—20% eltérés).

Az élelmiszer kérdésének külön fejezetet szentel a tanulmány és megállapítja, hogy

egy dolgozó embernek naponként 2400 kalóriára van szüksége, Angliában napi 3240 kalória az átlag. Németországban, Olaszországban ennél kevesebb.

Indiában 1720, de figyelembe veendő, hogy a trópusi országokban nincs szükség annyi kalóriára, mint az európai országokban. A gyümölcs- és tejfogyasztás növekedése a keresleti viszonyok javulásának jele. Eppen így a gazdasági megerősödés jele a vaj-, zöldség-, hal-, tojásfogyasztás emelkedése. Természetesen a húsfogyasztás is lassan emelkedik a konjunktúra javulásával.

A munkanélküliség száma általában véve csökkent, ámbar itt: nagy különbségek voltak az egyes országok között az eltérő gazdasági helyzet szerint.

Az Északamerikai Egyesült Államokban 1934—36. években az összes munkásoknak mintegy 20% százaléka volt munkanélküli.

Az egész világot véve figyelembe, a munkanélküliek száma az 1932. évi 25—30 millióról 1935-ben 18—20 millióra szűlt le.

A külforgalom mennyisége és értéke 1929 óta folyamatosan csökkent, csak 1935-ben mutatkozott némi javulás.

Indexszámok az 1929. évi adatokat 100-nak véve:

	1932	1933	1934	1935
A külforgalom értéke	44.3	51.7	54.9	57.8
A külforgalom értéke	44.3	51.7	54.9	57.8

A mennyiség egy negyedével, az érték pedig majdnem felével csökkent, ami mutatja, hogy az árak milyen alacsonyak voltak. A visszaesés legfőbb oka, hogy a szabadforgalom helyett a teljes megkötött ség érvényesült a külforgalomban, amelynek különböző formái általában ismeretesek.

A háború előtt az egyes nagyforgalmu terményeknek megvoltak a nemzetközi piaci, amelyek az

Nem sujtja külön adóteherrel a kisebbségi nyelven vezetett üzleti könyveket az új kereskedelmi kódex tervezete

Megreformálják a cégbejegyzést is.

Lényeges változást tartalmaz az új kereskedelmi kódex javaslatának hivatalos szövege a cégbejegyzéssel kapcsolatban. Eddig ugyanis az iparkamarák székhelyein voltak cégjegyzési hivatalok és a főtitkár volt a vezetőjük. A javaslat szerint minden megye székhelyén felállítanak cégjegyzési hivatalt az illetékes kereskedelmi és iparkamara utján, ennek a hivatalnak felelős vezetője pedig az illetékes törvényszéknek egy kirendelt bírója lesz. Új rendelkezés, hogy a bejegyzéskor a régebben elrendelt kényszerjegyzés és csőd is bejegyzendő. Bizonyos közérdekű ellenőrzésre és informálásra alkalmas tények bejegyzését nemcsak a kereskedő maga, hanem ellene bárki kérheti.

Keresünk

használt, de jókarban lévő

Exenterprést

fogaskerék áttétellel

70—90.000 kg. nyom-
máserőséggel azonnali
megvételre

FULGER LAKATOS-gyár ORADEA.

Áralkulásra döntő befolyást gyakoroltak. A búzára Chicago, Winnipeg és Liverpool, a gyaptra New-Orleans és Liverpool, a nyers selyemre Jokohama, a gyümántra Amsterdam, a prémekre Lipcse, a gyapjura és ércekre London.

Ma már ezeknek a nemzetközi piacoknak nincs olyan jelentőségük az árakra, mert nincs meg a szabad forgalom.

A legújabb esetben a külforgalmi megegyezők kompenzációkon alapulnak, olyan formában, hogy a mezőgazdasági terményeket hasonló értékű iparcikkekre cserélik ki.

A Népszövetség kiadványa szerint az összes szerződés 70%-a ezen az alapon nyugszik. A szerződések 13—15%-ában a kompenzáció egy harmadik fél bevonásával történik.

A megkötöttség eszköze a vámvédelem kivül a behozatali és kiviteli kontingensek, a behozatal engedélyhez kötése és a kiviteli jutalmak.

Érdekesek a Németország külforgalmára vonatkozó adatok, melyek igazolják, hogy Németország az elzárkózás politikájával szaktíva, nagyobb behozatalnak engedett utat, csak azért, hogy iparcikkeket piacokat szerezzen. 1934-ről 1935-re Németország behozatala Magyarországból, Bulgáriából, Görögországból, Romániából és Jugoszláviából 29 százalékkal emelkedett, kivitele pedig ugyanezekbe az országokba 48 százalékkal, Dél-Amerikából a behozatal 27 százalékkal, az oda való kivitel pedig 47 százalékkal növekedett.

Franciaország külforgalma nagyon hanyatlott, aminek fő oka, hogy a frank leértékelése csak 1936 második felében történt és így Franciaország az előbbi időszakban más országokhoz képest az árakat illetően hátrányban volt.

Az öt dunai állam egymásközt forgalma 1929 óta 70 százalékkal csökkent.

1936-ban mutatkozott némi javulás Magyarország részéről, mert Csehszlovákiával és Jugoszláviával kereskedelmi szerződés jött létre.

Azokban az országokban, ahol a valutaforgalom meg van kötve, ez még további nehézségeket okozott a külforgalom lebonyolításában.

A Népszövetség tanulmányának a gazdasági élet minden ágára kiterjedő beszámolójából végeredményként megállapíthatjuk, hogy 1936-tól kezdve a világgazdasági helyzet javult és ez az irányzat mindinkább erősödött.

Ami a könyveket illeti, kötelező marad a három könyv vezetése: napló, leltár és másolókönyv. Résztársaságok és bankügyletekkel foglalkozó vállalatok főkönyvet is kötelesek vezetni.

A jelenleg érvényben lévő pénzügyi intézkedésekkel ellentétben könyvelni egyenlő joggal lehet románul, vagy valamely élő európai nyelven, de latin jellegű írással.

Résztársaságok, betéti résztársaságok és korlátolt felelősségű társaságok azonban csak románul könyvelhetnek. Az eddigi tíz évvel szemben a jövőben öt évig kell megőrizni a könyveket és az üzleti leveleket.

A bankadósságok miatt el kell adni az oradea-i volt ipartestület egyik házát

As oradea-i munkakamara igazgatótanácsa ülést tartott, amelyen Moş Gheorghe, az iparos tagozat elnöke jelentést tett az ipartestületi adósságok ügyében. A hitelező bankok erősen szorongatják az iparosszektót és az adósságok rendezése érdekében

Nem marad más hátra, mint vagy eladják az egyik ipartestületi házat, vagy pedig behajtják az ipartestületi hátralékos illetékeket.

Mielőtt bármelyik döntésre elhatároznák magukat, előzetesen még összehívják az iparos tagozat gyűlését. A jelek szerint azonban az egyik ház eladása elképzelhetetlenné válik, mert a régi járulékok behajtása ellen az iparosok is tiltakoznak, de erre a megoldásra törvényes lehetőség sincs.

NEM HAGYJA MAGAT...

— Doktor ur kérem, szaggatás van a bal lábamban.

— Ez nem az influenzától van, hanem az öregségtől.

— No, de engedelmet kérek, a jobb lábam ép olyan öreg, mint a bal és az mégse fáj!

A szakértő bizottság vizsgálja felül a satumare-i munkásbiztosító palota építési tervzetét

A satumare-i munkásbiztosító pénztár igazgatótanácsa Simionescu Iancu elnökletével ülést tartott, amelyen Pavel Gheorghe, a pénztár igazgatója beszámolt a munkásbiztosító palota építési terveiről. Pavel inspector közölte az igazgatósággal, hogy a közeli napokban Satu-Mare-ra érkezik a központi szakértő bizottság, amely a tervet felülvizsgálja. Ennek megtörténte után hozzákezdnek az építkezéshez. Eleinte szó volt arról, hogy az építkezések tartama alatt a munkásbiztosító pénztár hivatalait átköltöztetik a volt rendőrségi épületbe, amelynek emeleti szobáiban a subprefectura volt. Ezek a helyiségek azonban nem megfelelőek és így megvárják a hucuresti bizottság megérkezését. Ha a pénztár a román káth. püspökséggel a sugár-uti telekre vonatkozólag megegyezik, akkor az új munkásbiztosító palota a sugár-uton lesz. A püspökség a telekért 1.700.000 leit kér.

VERTRAULICHKEITEN.

— Fanny? Was ist denn draussen für Wetter?
— Wir bekommen Regen, gnade Frau!
— Wir? Was sind denn das für Vertraulichkeiten? Sie bekommen Regen und ich bekomme Regen, verstanden?

Nagy sikert aratott az oradea-i iparosság bálja

Február 20-án rendezte az oradea-i iparostársadalom bálját, amelyet általános érdeklődés előzött meg. A bál minden tekintetben meg is felelt a várakozásoknak, amennyiben Oradea iparossága úgy szólván teljes számban vett azon részt, hogy néhány órára kiragadja magát a szürke hétköznapi életből. A Református-Kulturpalota dísztermét, ahol a bált megrendezték, a vidám hangulat és gonfletti jókedv uralta. A szépen feldíszített bálterem zűzölásig megtelt közönséggel, amelyet kitűnő 12 tagú zenekar szórakoztatott. Ezenkívül változatos műsor, női szépség és férfi csunyvaverseny és még sok más vidám ötlet, továbbá különböző szórakoztató mókák növelték a bál sikerét. Oradea iparossága fajra és felekezetre való tekintet nélkül megjelent a bálba, amelynek jövedelmét az elagott iparosok felségélyezésére fordították.

GYERMEKEK EGYMÁS KÖZÖTT...

— Hallom, hogy tegnap egy új pólyásbabát kaptatok.

— Igen.

— És mint gondolsz: ndlatok is marad?

— Azt hiszem, igen, mert már levették.

Szalagfűrészek eladók

egy Kirohner gyártmányu, 105 cm. kerékátmérővel, rönkvágásra is alkalmas és egy kisebb belföldi gyártmányu, olcsó áron megkapható. Érdeklődni:

REINHART FÜLÖP bútorgyár

ARAD, Str. Horia 2. szám.

A törvényszék megállapította: A forgalmi adó után senkinek sem kell forgalmi adót fizetnie!

Visszamenőleg eszközölt pótkivetéseket is megsemmisíti a törvényszék.

Az ország gazdasági köréit hosszabb ideje állandóan behatóan foglalkoztatják azok a zavarok, amelyek a forgalmi adó alkalmazása körül merülnek fel. A forgalmi adó körül az adófizetők és a pénzügyi hatóságok között felmerülő nézeteltérések sürin foglalkoztatják a bíróságokat és például Arad-on a közelmúltban két országos érdekességű döntést hozott az igazságszolgáltatás.

Az első eset különösen közérdeklű az ország forgalmi adó fizetésére kötelezett közönségét, mert általános, eddig sehol sem orvosolt panasz ügyében hozott mindenütt alkalmazható döntést. A pénzügyi hatóságok ugyanis általában úgy róják ki a forgalmi adót, hogy nem az eredeti számlaösszegeket veszik számításba alapul, hanem a számla végösszeget, ahol már a bélyegköltséget is felszámolták, ezzel tehát

az érdekelteket arra kötelezik, hogy a számlán alkalmazott bélyeg után is fizessék meg a forgalmi adót.

Hiába volt ezidél minden tiltakozás és magyarázkodás, a rendszer változatlanul az volt, hogy a pénzügyi hatóságok közegei a számlák végösszege után állapították meg mennyi a fizetendő forgalmi adó. Még hónapokkal ezelőtt történt, hogy az arad-i pénzügyigazgatóság tisztviselői megjelentek az Arad-Brad-i ipari részvénytársaság irodájában és felülvizsgálták, hogy vajon a vállalat szabályszerűen fizeti-e a forgalmi adót. A felülvizsgálat során megállapították, hogy

az Arad-Brad-i részvénytársaság kevesebb forgalmi adót fizetett, mint amennyit fizetnie kellett volna,

mert a számlaösszegek nem egyeztek a vállalat által felülvizsgált tételekkel.

A pénzügyi tisztviselők ugyanis ezuttal is arra az álláspontra helyezkedtek, hogy a számlák végösszege szolgál a forgalmi adó megállapításánál számításba alapként, márpedig a számlák végösszege természetesen meghaladta a megállapításnál eredetileg használt összeget. A vállalat tisztviselői eredménytelenül magyarázták, hogy

a számlák végösszege magában foglalja az alkalmazott bélyegértéket, sőt a már kifizetett forgalmi adó összegét is.

A pénzügyi közegek nem vették tudomásul ezt a magyarázatot és új megállapítás alapján további 10.000 lei forgalmi adó fizetésére kötelezték a vállalatot. Ez az összeg tehát a bélyeg és forgalmi adó után fizetendő forgalmi adó lett volna...

Természetes, hogy az Arad-Brad-i nem vette tudomásul ezt a megállapítást és jogtanácsosa dr. Ciumpila ügyvéd útján jogorvoslattal élt. A napokban tárgyalta a bíróság az ügyet, amelyen az ügyvéd részletesen kifejtette a tárgyalás során, hogy milyen lehetetlen helyzetet teremtet a pénzügyi hatóságok tulbuzgósága. A bíróság helyadott az ügyvéd előterjesztésének és megsemmisítette a "pótkivetést", mert megállapította, hogy

forgalmi adó után senkinek sem kell forgalmi adót fizetnie.

A másik ügyentérszettel ügyet szintén dr. Ciumpila Petru ügyvéd vitte bíróság elé hat arad-i furnírkereskedő cég megbízásából. A múltban az volt a helyzet, hogy a feldolgozás végett átvett rönkök után a gyárak fizették a forgalmi adót. A deta-i bútorgyár azonban beadvánnyal fordult a

pénzügyminisztériumhoz és a rendszer megváltoztatását kérte olyan formában, hogy

a forgalmi adó fizetésének kötelezettségét hárítsák a rönköket feldolgozó furnírcégekre.

A pénzügyminisztérium helyt is adott a felterjesztéseknek, mire a pénzügyi hatóságok kiküldöttei megjelentek az érdekelte cégeknél és visszamenőleg forgalmi adó megállapítást eszközöltek. Ez történt Arad-on is, ahol a

hat érdekel arad-i cégnél 1933-ig visszamenőleg eszközöltek kivetéseket,

összesen mintegy 150 ezer lei erejéig. Ciumpila dr. kincstári végrehajtás elleni előterjesztéssel fordult a bírósághoz és az ügy érdemi tárgyalása során sikerült is elfogadtatni álláspontját. A bíróság ebben az esetben is

megsemmisítette a 150 ezer leiről szóló jogyzkönyvet.

Itt említtük meg, hogy a bíróság elé kerülő forgalmi adó ügyeknél nélkülözhetetlen munkakamara igazolványok kiadása körül az utóbbi időkben érthetetlen fennadadás mutatkozik. A munkakamara titkársága ugyanis

megtagadja az igazoló iratok kiadását

azzal az indoklással, hogy nem tudja ellenőrizni az adatokat. Állítólag nem áll módjukban annak ellenőrzése, hogy a kérvényező cégek hány munkással dolgoznak és, hogy az esetleg használt gépeknek tulajdonképpen milyen a löörössége. A titkárság véleménye szerint az érdekeltek a munkásokat elbujtathatják és a löörö-mennyiség megállapításánál is félrevezethetik az ellenőrző közegeket. Mivel

ez a különös indoklás nem szolgálhat végleges elintézésül,

több arad-i jogász a munkakamara elnökétől kér intézkedést a lehetetlen helyzet megváltoztatása érdekében.

Előadások az arad-i Iparos Otthonban.

Az arad-i iparos szindikátusok federációja előadás sorozatot fog tartani az Iparos Kulturhás nagytermében közérdeklű iparos problémákról.

A bevezető előadást dr. Gabos Jenő ügyvéd a szindikátusok ügyésze fogja megtartani március 7-én 10 órai kezdettel, melynek tárgya: Az új büntető törvény ipari vonatkozású intézkedéseinek ismertetése.

Már jóelőre felhívjuk ezen előadásra az iparosok figyelmét. Az előadások nyilvánosak és azokon bárki résztvehet.

Csökkennek az acélvilágkészetek.

A spanyolországi bányászemek beszüntetése a vezető világvállalatok fokozottabb tevékenysége következtében a világ acélkészletei lényegesen csökkentek. Az angol acélkartell nagy gondokkal küzd nyersanyag hiány miatt. Az amerikai acélkonsternak rojamosan emelik az árakat és számos amerikai cég előre értékesítette a jövőbeli termelését is. Számos helyen hajók építését is be kell szüntetni acélhiány miatt. Franciaországban nagyon erősen estek az acélkészletek és Japán beszüntette az acél behozatalt ványját a jövő két esztendőre, hogy ily módon fokozza az acélbevittet. Az olasz acélfeldolgozó művekben is anyaghiány mutatkozik.

A szakiskolát végzettek satumare-i gyűlése

A fa- és fém-ipari szakiskolák végzett növendékei északromániai egyesülete múlt héten a satumare-i Román Iparosok Klubjában gyűlést tartott, amelyen a hatóságokon és az érdekképviselők meghívottain kívül megjelent Vasile Dragomir munkügyi minisztériumi inspector és Josif Dan, a szakiskolát végzett növendékek országos szövetségének bucaresti főtitkára is, akikt a helyi szervező nagy lelkesedéssel üdvözölt.

Muresan Augustin nyitotta meg a közgyűlést, majd Simtion Aurel, a román iparosok klubjának elnöke fejtegette a célkitűzéseket. Szerinte az osztályharcot mellőzni kell, mert a román nemzeti érdeklődés nem ismeri el a történelmi anyanyelvűség jogosultságát. A szakmai érdekeket a nemzeti szempontokkal kell közös nevezőre hozni.

Dan Josif a szövetség álláspontját ismertette és kijelentette, hogy a szövetség minden körülmények között megvédi a végzett szakiskolai növendékek szakmai érdekeit. Végül bejelentette, hogy a szövetség március hónapban országos kongresszust tart Bucuresti-ben.

Vasile Dragomir inspector a szakképzettségéről szóló törvény demokratikus vonatkozásairól beszélt. — Csak arra kell vigyázni — mondta — hogy a törvényt az alkotók szellemének megfelelően hajtsák végre.

Ursu Joan helyettes polgármester beszédében Simtion Aurel érdemeit domborította ki, aki — úgy mond Ursu — éveken át fáradozott a román produktív elemek tömörülése érdekében.

Minoiu Jon mérnök a munkakamara nevében tett ígéretet arra, hogy támogatni fogja a szakiskolát végzett növendékek törekvéseiben. Emil Tisza ugyanilyen értelemben tett ígéretet a kereskedelmi és iparkamara nevében.

A szakiskolát végzettek küldöttségileg jelentek meg Jancu Simionescu mérnöknel, a munkásbiztosító pénztár elnökkel és azt kérték, hogy alkalmaztatásuk érdekében interveniáljon a helybeli Prinszgyárban, ahol a mérnök alkalmazva van.

Jancu Simionescu megígérte, hogy a kérelmet az illetékesek tudomására fogja hozni és már eleve meg van győződve arról, hogy a gyár igazgatósága az üresedésben lévő helyeket szakiskolát végzettekkel fogja betölteni.

Ezután a különböző jelentések és javaslatok megtételére került a sor. Silaghi Alexandru az követelte, hogy a köz-üzemekben a felelősségteljes helyekre csupán szakiskolát végzett növendékeket nevezzenek ki.

— Kétszáz satumare-i szakiskolai végzett növendék kér embarséges munkamódot és méltányos életfeltétet. Ma még kérjük, de holnap már követelni fogjuk a román elemek elhelyezését az ipari vállalatoknál.

Niculai Mándru a kisiparosok részére nyugtató hírel lehetőségeiről beszélt és azt követelte, hogy fajvédelmi szempontokra való hivatkozással módosítani kell a munkavédelmi törvényt.

A törvényben az „iparos” szót „etnikai eredetű román iparos” kifejezéssel kell behelyettesíteni. A gyárakkal kötött szerződésekben ki kell kötni, hogy szakiskolát végzett növendék 12 leinél kevesebb óráért ne kapjon.

Végül elhatározták, hogy hódoló táviratot küldenek az uralkodónak, üdvözlik Angelescu, Nistor és dr. Pop Valer minisztereket, továbbá Hurmuzescu egyetemi tanárt, a szakiskolai oktatás tanácselnökét.

A tisztikar a következőképp alakult meg: Muresan Augustin elnök, Pop Vasile és Muntean Gheorghe alelnökök, Pop Traian titkár, Burdea Vasile pénztárca, Oprea Joan, Supuren Gheorghe és Florescu-Virag Gheorghe felügyelő bizottsági tagok. A választmány tagjai: Ardelean Traian, Marcus Augustin, Verdes Joan, Silaghi Eremia, Goaldaci Victor és Ceghi Traian.

A satumare-i gyűlésen elhangzott kijelentések és követelések semmiesetre sem állanak összhangban az egyetemes iparosság érdekeivel. Az iparosság csak abban az esetben képes eredménnyel harcolni szakmai érdekeiért, ha nemzetiségi különbség nélkül tömörül az egyes szakmacsoportokba. Az iparosság echa nem politizált, mindenkor kizárólag szorosan vett szakmai érdekei lebegtek szeméi előtt és a satumare-i szakiskolai gyűlés atmoszférája ezekkel a szakmai törekvésekkel szemben sajnálatos kontrasztot képes.

Ingyen szállítják ki a kisiparosok termékeit a párisi világkiállításra

Az elmúlt vasárnap délután érdekes nemzetközi vonatkozású ülésre gyűltek össze: az arad-i iparosok: Arad iparának a párisi nagy nemzetközi kiállításra való részvételét tárgyalta meg. Vasárnap Arad-ra érkezett Ionescu iparügyi főfelügyelő, aki a kereskedelmi és iparügyi minisztériumban teljesít szolgálatot és a párisi világkiállítás ügyeit intézi. A főfelügyelő már előzőleg érintkezést keresett Arad iparostársadalmanak vezetőivel és megérkezése után megbeszélést folytatott az illetékesekkel, majd délután négy órakor előadáson ismertette arad-i utjának célját. Számos iparos gyűlt össze a volt ipartestület székházának nagytermében, ahol Ionescu főfelügyelő Pacuraru Brutus kereskedelmi és iparkamarai főtitkárral, Trimbitioni iparfelügyelővel, Reinhart Gyula iparosvezérrel és Feier Stefan munkakamarai tagozat-elnökkel foglalt helyet az előadói emelvényen.

Ionescu főfelügyelő ismertette a párisi világkiállítás rendezését és előkészületét világ-szerte erre a valóban nemzetközi eseménynek számító ipar-bemutatóra, melyen az ország részt vesz és elmondotta, hogy a kormány minden lehető elkövet, hogy a hazai ipar minél impozánsabb méretekben való felvonulása megtörténhessen. A kiállító iparosokat ugyyszólván csak

az előállítási költségek terhelik, mert az egyéb kiadásokat az állam vállalja a kiállítás rendezősege által biztosított kedvezmények és előnyök felhasználásával. Bucuresti-ből Párisig teljesen ingyen szállítják a kiállításra küldendő készítményeket, a román pavilon költségeit az állam viseli, kiállítási díjak, illetve helypénz és hasonló kiadások a kiállítók számára nem léteznek. Az áru megfelelő kiállításáról és elhelyezéséről a romániai rendezőség gondoskodik. A kormánybiztosság március tizenötödikéig fogad el jelentkezéseket, illetve eddig az időpontig küldendő be — természetesen az arad-i illetékesek közbenjöttével — a kiállítandó anyag.

Három közismert vállalat vezetői nyomban az előadás befejezése után jelentkeztek és közölték, hogy készítményeiket elküldik a nemzetközi kiállításra. A három cég: A Govits és Kőszegny-féle csillár és fémáru-üzem, illetve a Kramarovics-féle bőrdíszműláru és bőrdíszkészítő iparvállalat, de valószínűleg még több arad-i ipari üzem is részt vesz a világkiállításban. Trimbitioni Traian iparfelügyelő felhívta a megjelenteket és ezúton a gyűlésen részt nem vettek is felszólítja, hogy a hét első napjaiban közöljék vele, ha részt kívánnak venni a kiállításban.

Áprilisban megkezdik az arad-i társadalom biztosító palotájának építését

Tizennyolc millió lelt irányoztak elő az építkezés céljaira.

Körülbelül hat-hét esztendővel ezelőtt merült fel először az érdekeltek között az a terv, hogy Ardeal több városában és így többek között Arad-on is, a betegsegélyző pénztárak részére új épületeket építenek, ahol azután a biztosított beteg tényleg olyan kezelésnek vehető alá, amely a mai kor követelményeinek megfelel. Különösen Arad-on volt tarthatatlan a helyzet. Egészen 1932-ig a betegsegélyző pénztár a volt ipartestület épületében működött. Amikor Platos Ioan, a munkásbiztosító-pénztár jelenlegi igazgatója, 1931-ben az arad-i pénztár élére került, hivatalba lépésének első pillanatától kezdve minden lehető elkövetett, hogy ez a rendkívül fontos szociális intézmény megfelelőbb épületben nyerjen elhelyezést. Ezirányban megkezdett munkáját csakhamar eredmény kísértte, amennyiben annyit rövidesen elért, hogy a betegsegélyző pénztárt ideiglenesen a volt munkásotthon épületében helyezték el. Ez sem az az ideális hely, ahol a betegek százait lehet gyógykezeltetni, de mindenesetre már ez az átköltözés is egy kevés haladást jelentett. A betegsegélyző vezérigazgatósága, amikor a munkásotthonban ideiglenesen berendezte a betegsegélyzőt, úgy tervezte, hogy rövid időn belül felépítheti a már tervbevetett palotát.

Platos Ioan igazgató érdeme, hogy ma már a tervek megvalósulásának állapotához érkezünk.

Kitartó munka kellett ahhoz, amíg a dolgok annyira jutottak, hogy komoly formában is szó lehet az építkezés megkezdéséről.

Arad-on kívül Ardeal területén még csak két helyen épült fel az új betegsegélyző palota: Cluj-on és Braşov-ban.

Arad a harmadik város, amelynek betegsegélyző pénztára valamennyi eddigi romániai hasonló intézménynél szebb és ami a legfontosabb, felszerelési szempontból modernebb lesz. Az itteni palota építésénél és berendezésénél felhasználják mindazokat a hasznos tapasztalatokat, amelyekre az eddigi építkezések során szert tettek. Az arad-i betegsegélyző pénztár palotájának a terveit a vezérigazgatóság most már véglegesen is jóváhagyta és hogy a munka megindulhasson, ahhoz csak az árlejtés kiírására van szükség, ami egyébként napokon belül megtörténik.

A betegsegélyző vezérigazgatósága az aradi palota építésére és felszerelésére, mintegy 16—18 millió lelt irányzott elő. Az épület maga három emeletes lesz és mint ismeretes a Regele Ferdinand uton, a volt Széchenyi-malom helyén nyer elhelyezést. Ezt a telket még hét esztendővel ezelőtt vásárolták meg erre a célra. Beszélünk Platos igazgatóval, aki kijelentette, hogy az építkezést már március, április, de legkésőbb májusban megkezdik.

de a munka végleges befejezésére 1938 július, vagy augusztus hónapjánál előbb semmi esetre sem lehet gondolni. Csak ezután történik meg az új betegsegélyző felszerelése, amelyet szintén teljesen ujonnan szereznek be.

Az új palota beosztása szintén a mai kor egészségügyi követelményeinek megfelelő módon történik. Így például az épületnek egy teljesen elkülönített részében lesznek azok az orvosi rendelők, ahol a beteg gyermekeket kezelik, nehogy ezek bármilyen formában is érintkezzenek, vagy a közelükbe kerüljenek a beteg felnőtteknek. A felnőttek részére különben magán az orvosi rendelőkön kívül fürdőket is építenek, egyszóval ebben az új palotában minden lesz, ami egy nagyvárosi hasonló intézményben megtalálható.

BIGAMIA.

— Nézze, asszonyom, maga azt mondta a második férjének, hogy az első férje már rég kint van a temetőben.

— Persze, hogy mondtam, mert az első férjem temetőben.

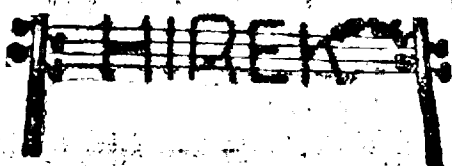
Ötmillió munkára tartanak árlejtés Cluj-on.

A cluj-i utfelügyelőség február 27-én árlejtést tart a Cluj-Zalau-i országút cementburkolati munkálatainak befejezésére. A munkálatokra, melyeket öt hónap alatt kell befejezni, ötmillió lelt irányzott elő.

GYENGÉD FIGYELMEZTETÉS.

— Szakajtó ur, tegnap találkoztam egy urral, az ép úgy nézett ki, mint maga.

— No, de remélem, nem adta meg neki a lis pengőmet!

AZ IPAROS

Megjelenik minden pénteken.

Előfizetési ára egész évre intézményeknek és nagy cégeknek 1000 lei, félre 500 lei. Iparosoknak egész évre 300 lei, félre 150 lei, negyedévre 75 lei.

Redakcia és adminisztráció — Szerkesztőség és kiadóhivatal — Redaktion und Administration:

Arad, Căminul Industriștilor — Iparos Otthon. Hirdetések négyzetcentimétere 6 lei. Éves köteteknél árcsökkentés.

Emelik a repülő és számla bélyegilletéket

A repülőilletékek ügyét intéző igazgatóság múlt héten megtartott ülésén elhatározták, hogy a repülőbélyegilletékeket az egész vonalon emelik, amivel azt akarják elérni, hogy a repülőalapnak nagyobb összegek álljanak rendelkezésére.

A központi repülőbélyegpénztár már el is készítette a vonatkozó törvényjavaslatot, amely még a jelenlegi törvénykezési évadban a törvényhozás elé kerül. A tervezet szerint azon árucikkek, amelyek 12.5 százalékos, illetve 18 százalékos fényűzési illeték alá esnek és mint ilyen az A. és B. jegyzéken szerepel, a fényűzési adón kívül 2 százalékos repülőilletéket is tartoznak fizetni. A fényűzési adó tehát a repülőilleték hozzáadásával ezen árucikknél 14.5 százalékos, illetve 18 százalékos lesz.

Emelik a bírsági ügyiratokra alkalmazandó repülőbélyeg illetéket is,

amely eddig 0.10 százalék volt az iratok jellegére való tekintet nélkül. Az új törvényjavaslat szerint a kulcsot 0.20, 0.30, 0.40 és 0.50 százalékra emelik fel.

Végül elhatározta a repülőalap igazgatósága és ezen határozat is benne van a törvényjavaslatban, hogy a számlabélyegekre ragasztandó repülőbélyeg 0.10 százalékról 0.20 százalékra emelik fel, úgyhogy a repülőbélyeg ugyanannyit fog kitenni, mint a számlabélyeg.

Királyi kitüntetésben részesült arad-i nyomdatulajdonos. Megérdemelt kitüntetés érte Ienci Gheorghe közismert és közbecsülésnek örvendő arad-i nyomdatulajdonos. A Monitorul Oficial legutóbbi számában királyi kézirat jelent meg, amely szerint érdemeinek jutalmazásául Ienci Gheorghe-nek a „Meritul Comercial și Industrial” első osztályát adományozták az aranyéremmel. A kitűnő arad-i nyomdaipari vállalkozót két esztendővel ezelőtt tüntették ki először, ekkor ugyanennek az érdemrendnek második osztályát kapta meg, most pedig a legmagasabb elismerés az érdemrend legmagasabb fokozatával illette. Ienci Gheorghe kitüntetését ismerősei és barátai örömmel és megleléssel fogadták, mert olyan embert jutalmazott, aki kiérdemelte az elismerést.

PRAKTIKUSSÁG.

— Gyere komám, számoljuk meg, hogy mit lopunk össze.

— Felesleges. A holnapi lapokban ugyanis benne lesz a lopott holmik jegyzéke.

FEBRUAR 28-IG LEHET ADÓVALLOMAST BEADNI. Az arad-i pénzügyigazgatóság felhívja az érdekelteket, hogy adóvallomásaikat február 28-ig köztisztviselől nyújtsák be, mert ellenkező esetben meghírságozzák őket. A patenta fixa-kategóriába tartozó kereskedők és iparosok közül csak azok kötelesek beadni vallomást, akiknek hároméves számlázása március 31-én jár le. A kereskedők, akiket évente adóznak meg, a 4 bis jelzésű és a területi adóellenőri hivataloknál kapható űrlapokon nyújthatják be adóvallomásaikat, de egy ív tiszta papírra írt vallomást is elfogad az adóhivatal.

LOVAGIAS UGY.

— Micsoda? Hagytad magad megpofozni a Politikától és nem pofoztad vissza?

— Na és ha visszapofozom? Utána megint pofoz 5 st.

Nyolc lejes okmány- és egy lejes repülőbélyeg ragasztandó az alkalmazottakról szóló kimutatásokra

Megint egy váratlan meglepetés érte az összes vállalatokat és kereskedelmi cégeket. A pénzügyminisztérium rendelkezése szerint ugyanis az alkalmazottakról követelt kimutatásokra fel kell ragasztani a kérvényekre nézve megállapított 8 lejes okmány és 1 lejes repülőbélyeg.

Ennek a rendeletnek semmiféle törvényes alapja nincs. Ez a kimutatás, amelyet minden főnöknek be kell nyújtania, nem kérvény. Még beadványnak sem tekinthető, mert hiszen a hatóságok felhívására és azok tájékoztatása céljából követelt egyszerű statisztikai adatok felsorolása, amelyekkel kapcsolatban a fél semmiféle külön intézkedést nem

kíván semmiféle hatóságtól. Még különösebb, hogy a másodpéldányokat mellékleti bélyeggel kívánják elláttatni.

Egyes kereskedelmi testületek, így például az oradeai Kereskedelmi Csarnok is arra hívták fel tagjaikat, hogy mindaddig, amíg ezt a kérdést el nem intézik, az illetékes felsőbb fórumoknál,

a nagyobb kellemetlenségek kikerülése végett, pótlólag röjék le a kívánt bélyegeket, illetve adjanak be újabb bélyegekkal ellátott kérvényt aziránt, hogy engedjék meg a bélyegek utólagos felragasztását.

Nem fizetnek forgalmi adót a husiparosok az általuk feldolgozott husárutak után

Elvi jelentőségű határozatot hozott a tárguművelési táblai ítélőtanács több mérsáros felfolyamodása alapján. Az elmúlt évben ugyanis valamennyi tárguművelési mérsáros ellen kihágási jegyzőkönyvet vettek fel a pénzügyi közegek, azon a címen, hogy a mérsárosok és hentesek az általuk levágott állatok és azok hentesáruinak feldolgozott husa után nem fizettek forgalmi adót és nem vezettek forgalmi könyveket.

A mérsárosok és hentesek egy része felebbeséssel élt a kihágási jegyzőkönyv ellen és igazolta, hogy a forgalmi adóról szóló törvény 11-ik paragrafusa alapján számukra forgalmi adómentesség jár. Nemcsak az állathörök, de egyéb ipari készítmé-

nyek: mindennemű hentesáru, szalonna, kolbász stb. után sem tartoznak forgalmi adót fizetni és forgalmi kimutatást vezetni. A törvényszék annak idején a felebbeséseket elutasította, de most az ítélőtábla kimondotta, hogy

azok a mérsárosok és hentesek, akik 155 ezer lejen aluli jövedelem után vannak állami adóval megróva, forgalmi adót fizetni nem kötelesek a teljes forgalmi adómentességet élveznek mindennemű készítményeik után, amelyeket iparuk gyakorlásával kapcsolatosan forgalomba hoznak.

A tábla elvi döntése érthetően nagy örömet keltett az érdekeltektől husiparosok körében.

Efrimescu arad-i munkabírószági elnöke előadása az elmaradt szabadság peresítéséről

As arad-i Banktisztviselői Egyesülete által rendezett előadás sorozat keretében Efrimescu-Constantin az arad-i munkabírószág kitűnő elnöke rendkívül érdekes előadásban ismertette esztörtörtök este az elmaradt szabadságról és a fizetett betegszabadságról szóló törvény két fontos vonatkozását. Alapos tudással és világos tömörséggel emondott beszédében a munkabírószág elnöke nagy szociális érzékről tett tanúságot és előadásával első perctől az utolsó percig lekötötte hallgatóinak figyelmét. A fizetési szabadságról szóló törvény megszövegezése miatt munkaadó és alkalmazott között keletkezett pereknél a peresítési határidő elvállalását évek óta kereszttől 32 évben állapították meg az összes igazságügyi hatóságok, mert az ilyen perek elbírálásánál azt vették figyelembe, hogy kimondottan kártérítés jellegével bíró követelés érvényesítésére szolgálnak, nem pedig fizetés térítésért indítottak. Egeszen 1936-ig ez volt a joggyakorlat és ekkor váratlanul döntést hozott a Semmitőszék, amelyben arra az álláspontra helyezkedik, hogy ezek a perek is a törvény ama szakaszának elbírálása alá esnek, amely „elmaradt fizetések, vagy bármely fizetés jellegével bíró járandóságok” ügyéről intézkedik mégpedig olyan módon, hogy a peresítési határidőt 3 esztendőben állapítja meg. A Semmitőszék döntése törvény erejével bíró jogszabály, állapította meg Efrimescu

elnök, azonban ez a körülmény nem jelenti azt, hogy a döntést nem bírálhatjuk. A továbbiak során kifejtette a bíró, hogy ez az új helyzet számos igazságtalan sérelemnek a forrása lehet és alkalmas arra, hogy ugyesztől hatálytalanítsa a munkatörvény haladott szociális felfogásról tanuskodó intézkedését. Mert például véve egy alkalmazottat, aki tizenkét esztendeig áll valamely vállalatnál szolgálatban anélkül, hogy szabadságidejét egyezben is élvezhette volna, ha tizenkét esztendeig tartó szolgálat után felmondják állását, legfeljebb az utolsó három esztendőre vonatkozó jogait perelheti.

A valóban érdekes és nagy elismeréssel fogadott előadást dr. Adam Alexandru munkakamarai ügyvéd fordította le magyar nyelvre.

Aradi Polgári Jótékony Egyesület

Halálesetet Segélyző Csoportja.

Directione Grupelor de Ajutorare în caz de deces a Reuniunii Civile de Binefacere din Arad prin aceasta comunică cu asociații, că cotizațiunile de deces sunt scadente până la numărul curent:

Grupa I. Csoportban: v. l. Iuliu 8zv. Lovich Gyuláné 882.

Grupa II. Csoportban: v. l. Iuliu 8zv. Lovich Gyuláné 946. számig esedékes a fizetés.

Aradi Iparosok Temetkezést Segélyző Csoportja

Directione Grupelor de Ajutorare în caz de deces a Reuniunii Civile de Binefacere din Arad face cunoscut membrilor cari sunt în restanță cu cotizațiunile, să achite restanțele în interesul lor propriu, fiindcă în conformitate cu art. 14 și 15 din statute calitatea lor de membri respira automatic, adică dacă membrul decedează între timp, nu se poate acorda ajutorul.

Cotizațiunile sunt scadente după următorii membri decedați:

In Grupa „A” csoportban változatlan In Grupa „B” csoportban Ludovic Bagdy Lajosné 955.

Szerkesztői üzenetek

Salonta-i cipészmeister. A szindikátusokról szóló törvény nem tartalmaz olyan intézkedést, hogy a szindikátusok vezetősége 80 százalékban román nemzetiségű kell legyen. Ha valóban létezne ilyen törvény, amely azonban lehetetlen, mert ellentétben állana az alkotmánytörvénnyel, értjük, hogy ez nehézségeket okozna Salonta-n, ahol nincs annyi román cipész, hogy az ott megalakulás előtt álló cipész-szindikátus vezetőségének nyolcvan százaléka kitéljen belőlük. A salonta-i cipésziparosok tehát eleget tesznek a törvény intézkedéseinek, ha a szindikátus vezetőségét román állampolgárságú kártársakkal választják meg, mert a törvény nem tesz különbséget állampolgárok között, azok vallása vagy nemzetisége szerint.

Cooperativa de Credit a Industriaşilor din Arad Arad-i Iparosok Hitelszövetkezete

CONVOCARE

Cooperativa de Credit a Industriaşilor din Arad, își va ținea

adunarea generală ordinară

În Casa Culturală a Căminului Industriaşilor, — Str. Brătianu No. 18. în ziua de 28 Februarie 1937, la orele 11 a. m. iar în cazul când membrii nu se vor prezenta în număr cât se cere conform statutelor la capacitatea de a decide, în ziua de 7 Martie 1937, la orele 11 a. m., când se vor lua hotărâri valabile, oricare ar fi numărul membrilor prezenți.

ORDINEA DE ZI CUPRINDE:

1. Darea de seamă a Consiliului de Administrație asupra gestiunii pe anul 1936
 2. Raportul cenzorilor.
 3. Aprobarea bilanțului și contului de profit și pierdere încheiat în ziua de 31 Decembrie 1936.
 4. Descărcarea Consiliului de Administrație și a cenzorilor de gestiunea lor pe anul 1936.
 5. Reparația beneficiului.
 6. Complectarea consiliului de administrație.
 7. Înlocuirea a 40 membri al comitetului pe durata de 3 ani.
 8. Eventuale propuneri.
- Bilanțul anual examinat de către comitetul de cenzori e afișat în locul cooperativei și membrii sunt îndreptățiți să-l examineze la fața locului.
Arad, la 15 Februarie 1937. Consiliul de administrație.

MEGHÍVÓ.

Az Arad-i Iparosok Hitelszövetkezete

rendes évi közgyűlését

az arad-i Iparos Otthon Kulturházának nagytermében, — Str. Brătianu 18. — 1937. február 28-án, d. e. 11 órakor, ha pedig a tagok nem jelennek meg határozatképes számban, 1937. március 7-én d. e. 11 órakor tartja meg a következő

TÁRGYSOROZATTAL:

1. Az igazgatóság jelentése az 1936. üzletéről.
 2. A felügyelő-bizottság jelentése.
 3. Zárószámok megvizsgálása és a mérleg megállapítása.
 4. Az igazgatóság és a felügyelő-bizottság részére a felmentvény megadása.
 5. A nyereség felosztása feletti határozathozatal.
 6. Az igazgatóság kiegészítése.
 7. 40 választmányi tag választása 3 évre.
 8. Esetleges indítványok.
- A felügyelő-bizottság által megvizsgált mérleg a szövetkezet helyiségében ki van függesztve és a tagok ott megtekinthetik.
Arad, 1937. február hó 15.

Az igazgatóság.

Activa — Vagyon	Contul de Bilanț la 31 Decembrie 1936.		Mérleg számla 1936. december 31-én.	Pasiua — Teher	
Numerar în Cassa — Pénztár számla	675.720		Párti sociale — Üzletrészek — — —	5,652.283	
Disponibil la Bănci — Más pénztáraknál rendelkezésre álló tőkék —	963.860	1,639.580	Retrageri — Üzletrész letétek — —	422.205	6,074.488
Portofoliu de scont — Váltó tárca —		15,657.583	Fondul general de rezervă — Tartalékalap — — —	1,164.119	
Debitori de cont curent — Folyószámla adósok — — —		11,022.308	Fond de rezervă pt. creanțe dubioase — Kétes követelések tartalékalapja	407.145	1,571.264
Debitori pt. mărfuri a secției — Áruhitelosztály adósok — — —		5,316.705	Depuneri spre fructificare — Takarékbetétek — — —		17,947.583
Avansuri — Előlegek — — —		116.785	Depuneri în cont curent — Folyószámla betétek — — —		1,657.561
Hártyii de valoare — Értékpapírok —		52.625	Creditori pt. mărfuri a secției — Áruhitelosztály hitelezők — — —		4,910.454
Imobile de vânzare — Ingatlanok —		247.725	Transitori intern al secției de mărfuri — Áruhitelosztály átm. szála —		545.605
Mobilier — Berendezés — — —		90.000	Fondul de rezervă pt. dubioase a secției — Áruh. kétes köv. tart. alap		129.187
			Diverse — Különféle — — —		186.278
			Reescont — Visszeszámitási szála		638.851
			Dividende neridicate — Fel nem vett osztalékok — — —		13.245
			Dobânziile cuvenite anului viitor —		113.544
			Előre felvett kamatok — — —		355.251
			Beneficiu net — Tiszta nyereség — —		34,143.311
		34,143.311			

Debit-Tartozik	Contul de Profit și Pierdere la 31 Decembrie 1936.		Nyereség-veszteség-számla 1936. december 31-én.	Credit-Követel	
Cheltuieli generale — Költségek — —	242.475		Dobânzi și comisioane — Kamatok és jutalékok — — —	2,070.163	
Salarii — Fizetések — — —	541.155	783.630	Veniturile secției de mărfuri — Áruhitelosztály jövedelme — — —	675.830	2,745.993
Chirii — Házbér — — —		100.000			
Dobânziile plătite după depuneri —					
Betétek kamatai — — —	518.331				
Dobânzi de reescont — Visszeszámitási kamatok — — —	51.952	570.283			
Impozite — Adók — — —		260.999			
Cheltuieli al secției de mărfuri —					
Áruhitelosztály költség számla —		675.830			
Beneficiu net — Tiszta nyereség — —		355.251			
		2,745.993			2,745.993

Arad, la 31 Decembrie 1936. — Arad, 1936. december 31.

Consiliul de Administrație: — Az igazgatóság:

Reinhart, m. p. Păcuraru, m. p. Bloch, m. p. Dr. Gabos, m. p. Hilyer, m. p. Mizera, m. p.
Menczer, m. p. Olariu, m. p. Pápay, m. p. Schaefer, m. p. Vandracssek, m. p.

Verificat și găsit conform registrelor. — Megvizsgáltatott és a könyvekkel egyezőnek találtatott.

Cenzorii: — Felügyelő-bizottság:

Nagy Károly, m. p. Fibinger, m. p. Holló, m. p. Riedl, m. p.

Tipografia ERDELYI HIRLAP.